

1

1 כללי

- 1.1 מטרת הנחיה זו להתוות את מדיניות התביעה באשר לאופן ההתייחסות לנפגעי העבירה וניהול הקשר עימם, ביחס למימוש זכויותיהם בהליכים על פי חוק. ההנחיה תתייחס בעיקרה לצמתים בהם נדרשת הפעלת שיקול דעת ביישום הזכויות ותתווה את אופן הפעלתו.
- 1.2 הנחיה זו מבוססת על הוראות חיקוק שונות העוסקות בזכויותיו של נפגע עבירה, באופן ישיר או עקיף, ועל חובות המוטלות על גורמי האכיפה ביחס אליהן. דבר החקיקה העיקרי עליו מתבססת ההנחיה הנו חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א - 2001 (להלן: "החוק")¹ והתקנות שהותקנו מכוחו.²
- 1.3 הקשר עם נפגעי העבירה והסיוע במימוש זכויותיהם על פי החוק, טבוע בבסיס עבודת התובע ומצוי בליבת העשייה של התביעה הכללית. קשר זה נגזר מהתפישה המהותית והכוללת של תפקידו של התובע במישור הערכי. אשר על כן, תובע, וכל גורם מסייע לעבודת התובע שנמצא בקשר עם נפגע העבירה, יפעל בהתאם למפורט בהנחיה זו וברוחה. ניתן להיעזר ביחידות הסיוע במחוזות ובפרקליטות המדינה, וכן בגורמים האמונים על יישום זכויות נפגעי עבירה במשטרה, בכל הנוגע ליישום הנחיה זו.
- 1.4 הנחיה זו נועדה להבטיח כי התביעה תפעל על מנת לסייע לנפגעי העבירה לממש את זכויותיהם על פי החוק מבלי לפגוע בזכויותיהם של נאשמים, חשודים ונידונים. אגב זאת, תנהג התביעה בנפגעי העבירה בכבוד וברגישות, תוך התחשבות בהם ובצרכיהם, הגנה על פרטיותם ובתוך זמן סביר.
- 1.5 הקפדה על הנחיה זו תתרום להגברת אמון הציבור במערכת אכיפת החוק.
- 1.6 אין בהנחיה זו כדי לגרוע מהנחיות אחרות, אלא אם הדבר צוין בה במפורש.

[חזרה](#)

¹ חוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א-2001 ס"ח 1782, 183 (להלן: "חוק זכויות נפגעי עבירה").
² תקנות זכויות נפגעי עבירה, תשס"ב-2002, ק"ת 6196, 1327 (להלן: "תקנות זכויות נפגעי עבירה").

2 מיהו נפגע עבירה

- 2.1 סעיף 2 לחוק מגדיר מיהו נפגע עבירה:
"מי שנפגע במישרין מעבירה³ וכן בן משפחה של מי שהעבירה גרמה למותו, למעט החשוד, הנאשם או הנידון".
 הנחייה זו חלה על נפגעי עבירה כהגדרתם בחוק, כאמור לעיל, אלא אם צוין אחרת.
- 2.2 נפגע עבירה יוגדר ככזה משנפתח תיק במשטרת ישראל בגין העבירה,⁴ ויהיה זכאי לזכויות המוענקות בחוק. זאת, כאשר מדובר בעבירה בה נגרמה פגיעה לנפגע באופן ישיר,⁵ או שהינו בן משפחה של מי שהעבירה גרמה למותו, כאמור.
- 2.3 נפגע עבירה הוא מי שעל פי הטענה [כעולה מחומר הראיות] נפגע במישרין מעבירה ונפתח תיק במשטרת ישראל בגינה. ההגדרה מיהו נפגע עבירה אינה תלויה בשאלה אם הוגש לבסוף כתב אישום נגד החשוד, או במקרה בו נוהל הליך פלילי, האם הסתיים בזיכוי של הנאשם או בהרשעתו. משכך, הגדרת אדם כנפגע עבירה תישאר על כנה גם במקרה בו התיק נגזז, ולא הוגש בו כתב אישום, וגם בסיום ההליך הפלילי (בהרשעה או בזיכוי). כפועל יוצא, נפגע העבירה יהיה זכאי לזכויות הרלוונטיות בעניינו, כפי שמוגדרות בחוק ובהתאם לשלב בהליך, גם במקרים אלה.⁶
- 2.4 נפגע עבירה יכול שיהיה אדם או תאגיד, ולעבירה אחת יכולים להיות מספר נפגעים ישירים.
- 2.5 אין זהות בין הגדרת ניזוק לבין הגדרת נפגע עבירה בכל הנוגע לפסיקת פיצויים, על כן ניתן לעתור לפיצוי גם עבור מי שאינו מוגדר כנפגע עבירה אך ניזוק מעבירה.⁷
- 2.6 במקרים חריגים, בעבירות שאין בהן נפגע עבירה ישיר (לדוגמא בעבירות של בידוי ראיה, שיבוש מהלכי משפט וכדומה), והתקבלה פנייה להכיר בגורם כנפגע עבירה, יש לבחון את הפנייה תוך הפעלת מבחן תכליתי וענייני, במסגרתו ייבחן האם הפגיעה באדם נובעת באופן קרוב וישיר ממעשי הנאשם, או קשורה אליהם בקשר סיבתי עובדתי ישיר.⁸

[חזרה](#)

³ להגדרת "עבירה" שחוק זכויות נפגעי עבירה והנחייה זו חלים עליה, ראו סעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

⁴ בין אם הוגשה תלונה ובין אם מדובר בנפגעי עבירות המתה שהם בני משפחת המנוח, גם ללא הגשת תלונה.

⁵ בניגוד למשל לעבירות סמים, הלבנת הון והפרת הוראה חוקית, רע"פ 3356/13 **דן כוכבי נ' מדינת ישראל** (12.09.2013).

⁶ ראו ע"פ 2697/14 **ניסים חדד נ' מדינת ישראל** (06.09.2016), ולמעט מקרים בהם יש ראיות לכך שמדובר בתלונת שווא או במקרים בהם הוחלט להגיש כתב אישום נגד נפגע העבירה בגין עבירות של מסירת אמרה כוזבת או סותרת בחקירה או במשפט ובגין סירוב להעיד, בהתאם ל"מדיניות פתיחה בחקירה והעמדה לדין בגין חשד למסירת אמרה או עדות כוזבת או סותרת בחקירה או במשפט ובגין סירוב להעיד", **הנחיות פרקליט המדינה 2.5** (התשע"ו).

⁷ ראו סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; דנ"פ 5683/16, 5625/16 **מדינת ישראל נ' טווק** (13.09.2017); 1288/18 **עו"ד אורי פלדמן נ' מדינת ישראל** (22.05.2018).

⁸ ראו החלטתו של כבוד השופט אוהד גורדון בת"פ 22601-12-14 **מדינת ישראל נ' דניאל מעוז** (15.02.18).

3 ניהול הקשר עם נפגע העבירה

- 3.1 הקשר עם נפגע העבירה יתנהל באופן ראוי, תוך הקפדה על מתן יחס הולם ומכבד, התחשבות בנפגע העבירה ובצרכים שבוטאו על ידו, תוך הגנה על פרטיותו וככל הניתן, בשפה המובנת לו.⁹, ככל שמדובר בנפגע עבירה קטין או אדם עם מוגבלות, יש לקיים את הקשר תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות בנסיבות העניין.¹⁰ מתן הזכויות לנפגע העבירה ייעשה בתוך זמן סביר, ככל הניתן.¹¹
- 3.2 ככל הניתן, יודא התובע כי נפגע העבירה מודע לזכויותיו על פי דין ומבין אותן ויספק לו מידע על שירותי סיוע הניתנים לנפגעי עבירה.¹²
- 3.3 לפי החוק, נפגע עבירה שביקש זאת¹³ זכאי לקבל מידע על שלביו השונים של ההליך הפלילי.¹⁴ ככלל, נמסר מידע זה לנפגע העבירה באמצעות מערכת ממוחשבת (מערכת מני"ע),¹⁵ אליה מועבר המידע הרלוונטי על ידי גופים שונים, ובהם התביעה.¹⁶
- 3.4 יחד עם זאת, לאורך ההליך מתעורר צורך לקיים קשר ישיר ובלתי אמצעי עם נפגע העבירה בשלבים שונים, נוסף על מני"ע ומעבר לאופן מימוש החובות שנקבעו בחוק, כפי שיפורט להלן בהנחיה זו.¹⁷ קיום הקשר עם נפגע העבירה יעשה תוך הפעלת מאמץ סביר לאתרו,¹⁸ במטרה לתווך לנפגע העבירה את ההליך ולאפשר לו לממש את זכויותיו מכוח החוק ותוך שקילת השיקולים הבאים:
 - 3.4.1 האם הנפגע מעוניין בדיווח (חתם על טופס מני"ע כאמור או הודיע בדרך אחרת שהוא מעוניין);
 - 3.4.2 חומרת העבירה;
 - 3.4.3 השלב בו מצוי ההליך;
 - 3.4.4 מטרת הפניה/הצורך בקשר;
 - 3.4.5 עובדת קיומו של קשר קודם עם נפגע העבירה.

⁹ בנוגע לקטינים נפגעי עבירה, ראו סעיף 1ג לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971.

¹⁰ ראו סעיף 4 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

¹¹ ראו סעיף 3 (סעיף העקרונות) לחוק זכויות נפגעי עבירה.

¹² ראו סעיף 11 לחוק זכויות נפגעי עבירה ותקנה 3 לתקנות זכויות נפגעי עבירה לגבי אופן מימוש החובה.

¹³ נפגע עבירה שחתם בעת חקירתו במשטרה על "בקשה לקבלת מידע לפי חוק זכויות נפגעי עבירה" לפי טופס 1 לתקנות זכויות נפגעי עבירה, המכונה "טופס מני"ע".

¹⁴ השלבים השונים בהם זכאי נפגע העבירה לקבל מידע מנויים בתוספות השנייה והשלישית לחוק זכויות נפגעי עבירה. השלבים בהם הגוף מוסר המידע הינו התובע, הינם: סגירת תיק בהסדר עם החשוד; שחרור נאשם או מעצרו עד תום ההליכים; החלטה להעמיד את החשוד לדין (שתכלול גם הסבר על האפשרות שהתביעה תגיע להסדר טיעון עם הנאשם ועל זכות הנפגע להביע עמדה לעניין זה); החלטה לעכב את ההליך הפלילי או להפסיק אותו; מועדי הדיונים בבית המשפט; מגבלה על פי דין על נוכחות נפגע עבירה בהם; מתן הכרעת דין וגזר דין; הגשת ערעור על פסק הדין; פרטיו של הסדר טיעון המתגבש עם הנאשם והזכות להביע עמדה בעניין; מתן צו פיקוח לפי חוק ההגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, לרבות תנאי הפיקוח והמעקב כפי שקבוע באותו חוק.

¹⁵ יודגש כי המידע מועבר לנפגעי העבירה על ידי מני"ע בשלבים המנויים בה"ש לעיל, כפי האמור בחוק. קיימים שלבים נוספים בהם מני"ע אינה מעבירה מידע ויש לעדכן את הנפגע לגביהם. כך לדוגמא בהליכים חלופיים בתיקי נוער, בהם לנפגע יש מעמד עצמאי בהליך ויכולת לסרב לו, אך מידע זה אינו מועבר באמצעות מני"ע. מעבר למידע בדבר שלבי ההליך, מועבר מכוח החוק ועל ידי מני"ע מידע כללי אודות הזכויות המוקנות לנפגע העבירה, דרכי הגנה ומידע על שירותי סיוע לנפגעי עבירה.

¹⁶ ראו תקנה 9 לתקנות זכויות נפגעי עבירה.

¹⁷ לדוגמא, בסעיפים הדנים בהסדר הטיעון, הצהרת נפגע וכו'.

¹⁸ ראו לעניין זה את הקבוע בסעיף 26 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

- 3.5 נוסף על האמור לעיל, גם במקרים הבאים, בהם נפגע העבירה מעוניין לקבל מידע, אך אינו יכול לקבל את המידע באמצעות מערכת מני"ע, על הפרקליט לקיים קשר ישיר עם נפגע העבירה:
- 3.5.1 נפגע העבירה אינו דובר את השפות הקיימות במערכת מני"ע;
- 3.5.2 נפגע העבירה הוא בעל מוגבלות המונעת ממנו לקבל מידע באמצעות מערכת מני"ע;
- 3.5.3 לנפגע העבירה אין נגישות לאמצעים דיגיטליים;
- 3.5.4 בכל מקרה אחר בו נודע לתובע כי נפגע העבירה אינו יכול לקבל מידע ממערכת מני"ע.
- 3.6 ככלל, במקרה שבו נפגע העבירה ביקש שלא להיות מיועד בהליך הפלילי,¹⁹ התביעה לא תפנה אליו לצורך מימוש זכויותיו, בעל פה או בכתב. עם זאת, ישנם מקרים בהם על הפרקליט לשקול פנייה לנפגע העבירה למרות האמור לעיל, כגון:
- 3.6.1 התקבלה אינדיקציה מגורמים שונים²⁰ כי נפגע העבירה שינה את עמדתו;
- 3.6.2 נפגע העבירה מנהל בפועל קשר עם הפרקליטות בנוגע להליך;
- 3.6.3 במעבר לערכאה אחרת בהליך הפלילי;²¹
- 3.6.4 עם פסיקת פיצוי לנפגע העבירה בתום ההליך.
- 3.7 נפגע עבירה המעוניין בכך זכאי לממש זכויותיו במסגרת ההליך הפלילי באמצעות אחר.²² גם במקרים מסוג זה, מחויבות התובע הינה בראש ובראשונה לנפגע העבירה.²³ משכך, במקרה בו נפגע עבירה מלווה או מיוצג, ימשיך התובע להיות בקשר ישיר מול נפגע העבירה, למעט במקרים בהם ביקש נפגע העבירה במפורש כי הוא מעדיף שהתקשורת תעשה מול הגורם האחר.
- 3.8 קשר עם נפגע העבירה יתועד בהתאם להנחית פרקליט המדינה מספר 1.10 בדבר "רישום ותייעוד בעבודת הפרקליט". הרישום ישקף את קיום החובות המוטלות על פרקליט מכוח החוק וכן כל תוכן אחר שעולה במפגש או בשיחה עם נפגע העבירה שנמצאה הצדקה לתעדו.²⁴
- 3.9 חובות נוספות בניהול הקשר עם נפגעי עבירה קטינים - להלן בפרק הייעודי של קטינים << חובות נוספות בניהול הקשר עם משפחת המנוח - להלן בפרק הייעודי של נפגעי עבירה מנוחים <<

חזרה

¹⁹ הנפגע ציין בטופס בקשה לקבלת מידע לפי חוק זכויות נפגעי עבירה, כי אינו מעוניין במידע, או שהודיע לפרקליט שאינו מעוניין במידע לאחר שבטופס המני"ע ביקש להיות מיועד. יש לאפשר לנפגע העבירה לשנות עמדתו זו בכל שלב.

²⁰ בכלל זה שירותי הרווחה, ארגוני סיוע, סיוע משפטי וכדומה.

²¹ למשל מעבר לשלב ערעור.

²² למשל: בא כוח (באמצעות יפוי כוח), ארגון סיוע, בן משפחה, הכל בכפוף לבקשתו המפורשת של נפגע העבירה.

²³ בניגוד לנאשם מיוצג, אין מניעה לקשר ישיר עם נפגע עבירה מלווה/מיוצג, אלא אם הנפגע ביקש אחרת, כאמור.

²⁴ סעיף 9(8) ל"רישום ותייעוד בעבודת הפרקליט", הנחיות פרקליט המדינה 1.10 (התשע"ו).

התנהלות לפי שלבי ההליך המשפטי - רלוונטי לכל העבירות

4 חקירה - טרום משפט

4.1 טרום ההחלטה על העמדה לדין

פירוט הקשר עם נפגע עבירות מין - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות <<

4.2 סגירת תיק בעקבות קבלת החלטה

4.2.1 החלטה בדבר הגשת כתב אישום או סגירת תיק:

4.2.1.1 בשלב קבלת ההחלטה בדבר הגשת כתב אישום או סגירת התיק יש שיקולים שונים הנוגעים לנפגעי עבירה אותם יש לשקול. בהקשר זה יש לפעול בהתאם לאמור בהנחיות פרקליט המדינה בדבר מדיניות התביעה הנוגעות להעמדה לדין או לגניזת תיקים.

4.2.1.2 הנחיות נוספות לגבי טיפול בנפגעי עבירות מין - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות [≤≤](#)

4.2.2 יידוע נפגע העבירה על סגירת תיקים מאחת העילות המנויות בחוק: ²⁵

4.2.2.1 כאשר מתקבלת החלטה על אי העמדה לדין בעבירות שאינן מין ואלימות ²⁶ באחת העילות המנויות בחוק, תישלח על כך הודעה לנפגע העבירה על ידי הגוף שקיבל את ההחלטה, סמוך למועד קבלתה. ²⁷ זאת, בלא ציון עילת הסגירה. בהודעה שנשלחת על ידי הפרקליטות ייכתב כי "ההודעה המפורטת על סגירת התיק בהתאם להוראות סעיף 62(ב) וסעיף 63 לחסד"פ תשלח ע"י היחידה החוקרת במשטרת ישראל".

4.2.2.2 סמוך ככל האפשר להודעה הראשונית שנשלחה לנפגע העבירה בתיקי הפרקליטות, כאמור, נשלחת על ידי המשטרה הודעה שנייה על החלטה שלא להעמיד לדין, ללא ציון עילת סגירה. בהודעה זו נמסר לנפגע העבירה כי ביכולתו לברר את עילת הסגירה בתחנת המשטרה בה הגיש את התלונה או לבררה בדרכים אחרות כפי שצוין בהודעה.

4.2.2.3 כאשר מדובר בתיקים המתקבלים מן המשטרה לצורך סגירתם [תיקי "גניזה מהירה"], תשלח הודעה אחת בלבד מהיחידה החוקרת לפי הנוסח של ההודעה השנייה, וללא ציון עילת הסגירה, למעט בתיקי עבירות מין ואלימות, בהם תצוין עילת הסגירה.

4.2.2.4 על החלטה שלא להעמיד לדין שהתקבלה על ידי המחלקה לחקירות שוטרים, יכול שתשלח הודעה אחת, ובלבד שזו תעמוד בדרישות סעיף 62(ב) וסעיף 63 לחסד"פ ותשלח ככל האפשר בסמוך למתן ההחלטה.

4.2.2.5 הנחיות נוספות ליידוע נפגע עבירה בעבירות מין ואלימות - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות [≤≤](#)

[חזרה](#)

²⁵ ראו "אי פתיחה בחקירה או סגירת תיק בעילת נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/להעמדה לדין", **הנחיות פרקליט המדינה 1.1** (התשע"ט); ו"סגירת תיקים בעילת חוסר ראיות ובעילת העדר אשמה", **הנחיות פרקליט המדינה 1.3** (התשע"ט).

²⁶ למעט בתיקים המתקבלים מהמשטרה לצורך סגירתם.

²⁷ בעבירות מין, ההודעה בדבר הסגירה תישלח נוסף על עדכנו של הנפגע כמפורט בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות.

4.3 זכות ערר

- 4.3.1 זכות המתלונן, ובכלל זה נפגע עבירה לערור על סגירת תיק מעוגנת בסעיף 64 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב, התשמ"ב-1982]. בטיפול בערר של נפגע עבירה על סגירת תיק, על התובע לפעול בהתאם להנחיית פרקליט המדינה 1.11 בדבר "לוחות זמנים לטיפול בערר על החלטה לסגירת תיק".
- 4.3.2 במקרים בהם נסגר התיק ונשלח לנפגע העבירה מכתב סגירה ללא נימוקי הסגירה והתקבלה פניית נפגע עבירה/מתלונן לקבל את נימוקי הסגירה לשם הגשת ערר על החלטת הסגירה, תועבר לידיו תמצית בכתב של עיקרי נימוקי הסגירה.
- 4.3.3 במענה לערר שהגיש נפגע העבירה על סגירת תיק, ראוי לפרט את הנימוקים להחלטה בהשגה/בערר ולו בתמצית.
- 4.3.4 כאשר נקבע בחוק כי עילת הסגירה לא תפורט במכתב הסגירה שנשלח לנפגע העבירה (שלא בעבירות מין ואלימות), והעילה לא נחשפה בפני נפגע העבירה בטרם הגשת הערר, יש להקפיד שגם במענה לערר לא תצוין עילת הסגירה והנימוקים לעילת הסגירה.
- 4.3.5 חוק זכויות נפגעי עבירה אינו מעניק לנפגע עבירה זכות לעיין במידע מתיק חקירה. עם זאת, יש לאפשר לנפגע עבירה המבקש לערור על החלטה לסגירת תיק, לעיין בחומר החקירה בכפוף לכל דין ולקריטריונים הקבועים בהנחיית פרקליט המדינה מספר 14.8.²⁸
- 4.3.6 בהקשר של ערר על סגירת תיק בשל העדר ראיות מספיקות, יש לקחת בחשבון כי אם יתקבל הערר, העברת המידע לידי נפגע העבירה עלולה להחליש את משקל עדותו במשפט כמו גם את משקל עדותם של אחרים הקשורים אליו, וממילא ייפגע עוד יותר הסיכוי להרשעה.
- 4.3.7 אשר על כן, ומתוך הכרה בעניין שיש לנפגע העבירה לעיין בחומר החקירה לצורך הכנת הערר, הרי שיש להסביר לו באורח מתאים ולאחר מכן להחתימו על אישור בכתב, שלמרות הבנתו כי עלול להיגרם נזק מהעיון, מבקש הוא לקבל את חומר החקירה. היה ולא הסכים לחתום כאמור, תישקל בקשתו מחדש, תוך מתן משקל גם לאי הסכמתו. בכל מקרה, תתקבל החלטה בדבר מתן העיון – במלואו או בחלקו, או בפרפראזה או לעיון בא כוחו בלבד – בהתאם ליתר השיקולים המנויים בהנחיה 14.8 עיון, העתקה והעברת מסמכים ו/או חומרי חקירה הנוגעים לנפגע עבירה. החלטה לפי סעיף זה תתקבל על ידי מנהל מחלקה המוסמך בנוסף לפי סעיף 242.

²⁸ הסעיפים בפרק זה הועתקו, בשינויים המחויבים, מ"בקשה מצד גורמים שונים לעיין במידע המצוי בתיק חקירה", הנחיות פרקליט המדינה 14.8 (התשע"ט).

4.4 עיון בחומרים על ידי נפגעי עבירה

- 4.4.1 בקשתו של נפגע עבירה או מי מטעמו לעיין בחומרי חקירה תיבחן לפי כל דין ובהתאם לקריטריונים המנויים בהנחיית פרקליט המדינה מספר 14.8. החלטה לפי פרק זה תתקבל על ידי מנהל מחלקה המוסמך בנוסף לפי סעיף 242.
- 4.4.2 בכל הנוגע לבקשה לעיון בחומרי חקירה לצורך הגשת ערר ראו לעיל בפרק 4.3 "זכות ערר".
- 4.4.3 החובה למסור מסמכי בית דין לנפגע עבירה, מתייחסת לכתב האישום בלבד. עם זאת, היות ולנפגע עבירה יש זכות לקבל מידע על ההליך, ניתן למסור בשלב הערכאה הדיונית לנפגע העבירה שביקש זאת, עותקים מהכרעת הדין וגזר הדין, למעט במקרים המפורטים להלן:
- 4.4.3.1 כל דיון או החלטה שחשיפתה עלולה להביא לשיבוש הליכי משפט.²⁹
- 4.4.3.2 כל דיון או החלטה בבית משפט לנוער.
- 4.4.3.3 כל הליך שהתנהל בדלתיים סגורות.
- 4.4.3.4 בהכרעות דין ובגזרי דין בהם יש ריבוי נאשמים/מתלוננים וקיימת אפשרות לפגיעה בפרטיות או כל פגיעה אחרת בצד ג'.
- 4.4.3.5 כל מקרה נוסף, אחר, בו קיים איסור על פי דין.
- 4.4.4 בשלב **הערעור**, בתיקים בהם אין איסור פרסום והנפגע אינו צד להליך, על התובע להתנהל כדלקמן:
- 4.4.4.1 ניתן להעביר את הכרעת הדין וגזר הדין.
- 4.4.4.2 יש להגיש בקשה לבית המשפט להעברת הודעת הערעור.
- 4.4.4.3 בתיקי ערעור בהם אין איסור פרסום/דלתיים סגורות/כל איסור אחר על פי דין, והנפגע הוא צד להליך,³⁰ ניתן להעביר הכרעת הדין, גזר הדין והודעת הערעור.
- 4.4.4.4 בתיקי ערעור בהם יש איסור פרסום/דלתיים סגורות בן אם הנפגע הינו צד להליך ובין אם איננו צד להליך, יש להגיש בקשה לבית המשפט להעברת המסמכים הכרעת הדין וגזר הדין והודעת הערעור.
- 4.4.4.5 גם בשלב הערעור אין להעביר מסמכים שהעברתם אסורה על פי דין (תסקירים, חוות דעת פסיכיאטריות וכדומה).
- 4.4.5 בהתקיים אחד החריגים המנויים לעיל, נדרש נפגע העבירה לפנות בבקשה לבית המשפט. הפרקליט יכול להגיש את הבקשה בשמו של נפגע העבירה. במקרה כזה תוגש הבקשה יחד עם תגובת הפרקליט לבקשה.³¹

²⁹ לדוגמא דיון בראיות לכאורה בהליכי מעצר; דיון מקדמי בחומרי חקירה; דיונים בעתירה לגילוי ראיה וכדומה.

4.4.6 ככל שמדובר בבקשה שהוגשה לאחר סיום ההליכים הפליליים, והתיק כבר אינו מצוי אצל הפרקליט, יש להפנות את נפגע העבירה להגיש בקשה לפי תקנות העיון בתיקים.³²

4.4.7 עיון בהכרעת דין וגזר דין על ידי נפגע עבירת מין, ראו בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות

[≤](#)

4.5 עיון בחומרים בעלי זיקה לנפגעי עבירה על ידי גורם אחר

4.5.1 במקרים בהם לא הוגש כתב אישום, בקשתו של גורם אחר לעיון בחומרי חקירה תיבחן לפי הקריטריונים המנויים בהנחיית פרקליט המדינה מספר 14.8.

4.5.2 במקרים בהם חומר החקירה כולל חומרים שמסירתם עלולה לפגוע פגיעה קשה בפרטיותו של נפגע העבירה ובכלל זה בצנעת הפרט שלו, ישקול הפרקליט אם להעמידם להעתקה או לעיון בלבד, ככל שהוחלט למוסרם.³³ החלטה לפי סעיף זה תתקבל על ידי מנהל מחלקה המוסמך בנוסף לפי סעיף 242.

4.5.3 הנחיות נוספות לעיון בחומרים בעלי זיקה לנפגע עבירות מין - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות [≤](#)

הוראות מיוחדות לגבי חומרי חקירה הנוגעים לקטינים נפגעי עבירה - הוראות מיוחדות לגבי נפגעי עבירה קטינים - להלן בפרק הייעודי של קטינים [≤](#)

[חזרה](#)

³⁰ לדוגמא במקרים בהם הערעור דן בשאלת פיצויים.

³¹ ראו ההנחיה באשר לאופן ההתנהלות הנדרש בתיקי עבירות מין, פסקה 15.8 להלן.

³² תקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (עיון בתיקים), התשס"ג-2003.

³³ ראו הפסיקה העוסקת בעיון ללא העתקה: בש"פ 6022/96 מדינת ישראל נ' מני מזוז פ"ד נ(3) 686 (1996); בש"פ 8706/07 פלוני נ' מדינת ישראל (27.11.07); בש"פ 6695/11 מדינת ישראל נ' פלוני (27.9.2011); כן השוו לעניין זה להסדר הקבוע ב"ממשקי עבודה מול המכון הלאומי לרפואה משפטית", הנחיות פרקליט המדינה 14.19 (התש"ף), לפיו למעט במקרים חריגים המנויים בהנחיה, לא מוסרים להעתקה חומרי ראיות רגישים המצויים בתיק המכון לרפואה משפטית, אלא מאפשרים עיון בהם במשרד המכון בלבד.

5 הסדר מותנה

- 5.1 בהתאם לדין, אין חובה ליידע את נפגע העבירה בדבר הסדר מותנה מתגבש בעבירות שאינן מין או אלימות חמורה. עם זאת, יש לאפשר לנפגע עבירה על פי בקשתו או לבקשת בא כוחו, לעיין בהסדר מותנה ולקבל העתק ממנו, לאחר חתימתו ולאחר מילוי התנאים על ידי החשוד וסגירת התיק. זאת, אלא אם כן עיון בהסדר אסור על פי דין, או שפרקליט המחוז/ ממונה או ראש יחידת תביעות או מי מטעמו החליט, מטעמים מיוחדים שיירשמו³⁴ כי אין לאפשר את העיון או את קבלת ההעתק.
- 5.2 לנפגע עבירה אין זכות ערר על סגירת תיק בהסדר.³⁵
- 5.3 זכויות נפגעי עבירה בהסדר מותנה בעבירות מין ואלימות חמורה - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות חמורה <<
- 5.4 לכל יתר הנושאים הקשורים להסדר מותנה, ראה הנחיית היועץ המשפטי לממשלה.³⁶

[חזרה](#)

6 הגשת כתב אישום

- 6.1 החלטות הנוגעות ליישום פרק זה, בכל הנוגע להגשת כתב האישום ולעיון בחומרים הנוגעים לו, כמפורט להלן, יתקבלו על ידי פרקליט מחוז או משנהו בלבד.
- 6.2 **ניסוח כתב האישום ולוחות זמנים להגשתו**
 באשר לניסוח כתב האישום, ראו הנחיית פרקליט המדינה מספר 3.1.3³⁷ ככל שמדובר בהגשת כתב אישום בתיק מין או אלימות שבו נפגע העבירה הוא קטין, יש לפעול בהתאם להנחיית פרקליט המדינה מספר 6.13, ובכלל זה באשר ללוחות הזמנים לטיפול בתיק ולהגשת כתב האישום.³⁸

³⁴ למשל במקרים בהם יש בכדי לפגוע בפרטיותו של החשוד, או כאשר ישנם מספר חשודים נוספים שלגביהם הוגש כתב אישום באותו תיק.

³⁵ סעיף 167(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982.

³⁶ "משפט פלילי – סדר הדין הפלילי – הסדר מותנה", הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.3042 (התשע"ט).

³⁷ "הכנה וניסוח כתב אישום", **הנחיות פרקליט המדינה** 3.1 (התשע"ח).

³⁸ "הגשת כתב אישום וזימון לעדות בתיק מין או אלימות שבו נפגע העבירה הוא עד תביעה מרכזי או קטין", **הנחיות פרקליט המדינה** 6.13 (התש"ף).

6.3 שמירה על פרטיותו של נפגע העבירה

- 6.3.1 מצא התובע כי יש צורך לכלול בכתב האישום פירוט עובדתי שיש בו כדי לפגוע בצנעת הפרט של נפגע העבירה, יציין את הדברים תוך נקיטת משנה זהירות ובאופן שהפגיעה כאמור תהיה מינימאלית ככל הניתן. כאשר הדבר אינו ניתן ומידת הפגיעה הנדרשת הנה משמעותית, ישקול התובע לבקש צו איסור פרסום³⁹ על פרטים אלה.
- 6.3.2 מצא התובע כי ציון פרטי נפגע העבירה, עלול יהיה לפגוע בפרטיותו, ישקול לציין שמו בראשי תיבות. נמצא, כי ציון ראשי התיבות המדויקים של השם עלול עדיין להביא לחשיפתו, ישקול התובע ציון שמו בראשי תיבות פיקטיביים, כדוגמת א.א, ב.ב, וכדומה. כך יש לפעול גם ביחס לציון גורמים נוספים בכתב האישום, שחשיפת פרטיהם תביא לזיהויו של נפגע העבירה.
- 6.3.3 באשר למסירת מידע לציבור על הגשת כתב אישום וקבלת עמדת נפגע העבירה בעניין, יש לפעול בהתאם להנחיית פ.מ. 3.8 "מדיניות התביעה ביחס למסירת מידע לציבור על הגשת כתב אישום ועל החלטה לשקול הגשת כתב אישום בכפוף לשימוע".
- 6.3.4 הנחיות נוספות בתיקי עבירות מין - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלומות <<
- 6.3.5 הנחיות נוספות בתיקי נפגעי עבירה קטינים - להלן בפרק הייעודי של קטינים <<

³⁹ זאת, בהתאם לסעיף 70 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1854, או לכל הוראת חוק אחרת המאפשרת לבקש זאת או מורה על איסור פרסום.

6.4 יידוע נפגע העבירה על אודות הגשת כתב אישום

- 6.4.1 ככלל, מערכת מנייע מיידעת את נפגע העבירה על אודות הגשת כתב אישום.
- 6.4.2 יידוע נפגע העבירה בעבירות מין ואללימות חמורה - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואללימות חמורה ≤

6.5 עיון נפגע העבירה בכתב האישום

- 6.5.1 חוק זכויות נפגעי עבירה העניק זכות שבדין לנפגע העבירה לעיין בכתב האישום ולקבל העתק ממנו, בכפוף לסייגים הקבועים בסעיף 9 לחוק.⁴⁰ לפיכך, לאחר הגשת כתב אישום לבית המשפט, יש להעמיד את כתב האישום לעיונו של נפגע העבירה, לבקשתו או לבקשת בא כוחו, והם אף יהיו רשאים להעתיק את כתב האישום אם יבקשו לעשות כן.
- 6.5.2 לפרקליט המחוז ולראש יחידת התביעות סמכות שלא לאפשר את מימוש זכות העיון/ההעתקה מטעמים מיוחדים שיירשמו.⁴¹ זאת, למשל במקרים בהם יש בכך בכדי לפגוע בהליך הפלילי, בנפגע העבירה, או מכל סיבה אחרת.
- 6.5.3 התובע ישקול לדחות את מועד מימוש הזכות, ככל שקיימים סייג או מניעה כלשהם לעיון בכתב אישום, לדוגמא בשל שיקולים ראיתיים. בחלוף הסייג או המניעה האמורים, יאפשר התובע את מימוש הזכות, בכפוף לסייגים המנויים בחוק.
- 6.5.4 במקרה של ריבוי נפגעי עבירה, ניתן לתת עותק נפרד מכתב האישום לכל נפגע עבירה. על התובע לשקול למסור לכל נפגע רק את החלק הרלוונטי לו בכתב האישום, בהתאם לנסיבות התיק.

⁴⁰ לדוגמא כאשר הנאשם הינו קטין או כאשר התיק מתנהל בדלתיים סגורות, ו/או הוטל עליו חסיון או איסור פרסום. במקרים מסוג זה יש לפנות לבית המשפט הדן בתיק בבקשה לקבל אישור להעברת העתק מכתב האישום לנפגע.

⁴¹ סעיף 9(2) לחוק זכויות נפגעי עבירה.

6.5.5 ככלל, רשימת עדי התביעה לא תימסר לנפגע העבירה, וביתר שאת במקרים הבאים:

6.5.5.1 ריבוי נפגעי עבירה בתיק.

6.5.5.2 חשש משיבוש ההליך.

6.5.5.3 חשש מפגיעה בפרטיות.

6.5.5.4 מקום בו מסירת כתב האישום במלואו עשוי לפגוע בהליך הפלילי ו/או בצד ג'.

6.6 עיון בחומרים בעלי זיקה לנפגעי עבירה על ידי גורם אחר, לאחר הגשת כתב האישום

6.6.1 בסוגיות הנוגעות להעברת חומר חקירה לנאשם לאחר הגשת כתב האישום נגדו, יש לפעול בהתאם לאמור בהנחיית פרקליט המדינה מספר 6.1, בדבר "עיון הנאשם בחומר החקירה לאחר הגשת כתב האישום נגדו" ובהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, לפיה במקרים בהם מדובר בחומרים החוסים תחת חיסיון כלשהו או פוגעים בצד שלישי (ובכלל זה נפגע העבירה), יש להעדיף את עריכת הבירור בדבר העברת החומרים דרך סעיף 108 לחסד"פ ולא במסגרת סעיף 74 לחסד"פ.⁴²

6.6.2 במקרים בהם לא הוגש כתב אישום, בקשתו של גורם אחר לעיין בחומרי חקירה תיבחן לפי הקריטריונים המנויים בהנחיית פרקליט המדינה מספר 14.8.

[חזרה](#)

⁴² בש"פ 8815/15 נור סעד נ' מדינת ישראל (10.05.2016); בש"פ 8252/13 ליאל שיינר ואח' נ' מדינת ישראל (23.01.2014).

7 מעצר – מעמדו של נפגע העבירה

- 7.1 בדיונים בבקשות מעצר ושחרור בערובה, לצד השיקולים הכלליים הנוגעים למסוכנות נאשם לאחרים ולציבור בכללותו, קיימים שיקולים מיוחדים באשר להגנה על נפגע העבירה. הגנה זו באה לידי ביטוי בהרחקת הנאשם מהנפגע, בהגבלות על תנועתו ועד מעצרו ממש.
- 7.2 במסגרת מכלול השיקולים הנוגעים לעילת המעצר, יישקלו בין היתר שיקולים הנוגעים לנפגע העבירה ולהגנתו מפני מסוכנות הנאשם, כדלקמן:
- 7.2.1 קיומה של מסוכנות המקימה חשש להישנות הפגיעה בנפגע העבירה.
- 7.2.2 שחרורו של נאשם בערובה משליך על תחושת האיום ועל מצבו הנפשי של הנפגע.⁴³
- 7.2.3 כאשר קיים קושי נפשי ניכר של נפגע העבירה שנגרם בעטיו של הנאשם.
- 7.2.4 מדובר בתיק מין או אלימות בתוך המשפחה.⁴⁴
- 7.2.5 המקום אליו עתיד נאשם להשתחרר (וגם כאשר מדובר במעצר באיזוק אלקטרוני) הינו סמוך למקום מגוריו/עבודתו/לימודיו/ שהייתו של הנפגע.
- 7.3 פירוט מעמדו של נפגע העבירה בשלב המעצר, בעבירות מין ואלימות חמורה - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות חמורה [≤](#)
- 7.4 פירוט מעמדו של נפגע עבירה קטינים - להלן בפרק הייעודי של קטינים [≤](#)

[חזרה](#)

מהלך הדיון המשפטי

8 הגנה על נפגע העבירה – הסתרת פרטי נפגע עבירה

- 8.1 כאשר מדובר בעבירות שאינן עבירות מין או אלימות חמורה, רשאי הפרקליט שלא למסור לנאשם או לבא כוחו את הפרטים האישיים של נפגע העבירה,⁴⁵ אם קיים לדעתו חשש לפגיעה בשלומו של נפגע העבירה. למשל כאשר קיים רקע של סכסוך בין הצדדים; כאשר עיסוקו של הנפגע מחייב הסתרה של פרטיו האישיים דוגמת מקרים של תקיפה או איום כלפי בעל מקצוע-רופא, אחות, עו"ס, עו"ד וכדומה, או כאשר נפגע העבירה עצמו מביע חשש ומבקש שלא להעביר את פרטיו האישיים. החלטה לפי סעיף זה תתקבל על ידי פרקליט בדרגת ממונה ומעלה.
- הנחיות בדבר הגנה על נפגע העבירה - בעבירות מין ואלימות חמורה - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות חמורה [≤](#)

⁴³ ראו בש"פ 3094/10 **מדינת ישראל נ' פלוני** (26.04.2010): "שיקול נוסף עליו יש ליתן את הדעת הוא מצבה של המתלוננת וכיצד יושפע משחרורו של המעורבים לחלופת מעצר. בהחלטות שיצאו מלפני בית משפט זה, נלקח בחשבון, בין יתר השיקולים, גם החשש ששחרורו של נאשם בעבירות מין בכלל, ובעבירות אינוס בפרט, ירע את מצבה של המתלוננת..."

כן ראה בש"פ 1838/19 **מדינת ישראל נ' פלוני** (24.03.2019): "מסוכנותו של המשיב עולה לא רק מחומרת העבירות שבוצעו, מספרן ומשכן, אלא אף מהנזק הנפשי שעלול להיגרם למתלוננת ולמשפחתה כתוצאה משחרורו לחלופת מעצר..."

⁴⁴ ראו גם "מעצר עד תום ההליכים בעבירות מין ואלימות בתוך המשפחה", **הנחיות פרקליט המדינה** 5.18 (התשע"ח).

⁴⁵ סעיף 7(ה) לחוק.

9 עדות נפגע עבירה והגנה עליו בבית משפט

- 9.1 הכנת נפגע עבירה לעדות תיעשה בהתאם להנחיית פרקליט המדינה 7.13 בדבר ראיון עד.
- 9.2 על התובע להקפיד על כך שעדותו של נפגע העבירה תישמע מוקדם ככל הניתן ובאופן רציף, ובהתאם להוראות החוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), תשי"ח – 1957 והתקנות מכוחו.
- 9.3 סעיף 6 לחוק קובע כי: "במהלך ההליך הפלילי זכאי נפגע העבירה (1) להגנה, ככל הניתן ועל פי הצורך, מפני החשוד, הנאשם הנדון ומפני שלוחיו ומקורביו. (2) לקבל בבית המשפט, ככל הניתן, הגנה מפני מגע או קשר בלתי נחוץ בינו לבין החשוד, הנאשם או הנידון, שלוחיו או מקורביו".
- 9.4 סעיף 6 לחוק, כפי שנוזכר בהצעת החוק ובהחלטות בית המשפט,⁴⁶ מיועד להגן על נפגע העבירה בין כתלי בית המשפט.
- 9.5 נפגע עבירה זכאי לשהייה במקום נפרד מהנאשם, שלוחיו או מקורביו, לליווי לאולם המשפט בו נקבעה עדותו;⁴⁷ וכן למלווה על פי בחירתו שישהה עמו במהלך מסירת העדות.⁴⁸ התובע ימסור לנפגע העבירה על זכויותיו כאמור, ויסייע לו במימושו, ככל שנפגע העבירה ביקש זאת.
- 9.6 בתיקים שאינם תיקי עבירות מין, ישקול הפרקליט להגיש בקשה למתן עדותו של נפגע עבירה בגיר מאחורי פרגוד, כאשר מתקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות (לא רשימה סגורה):
 - 9.6.1 כאשר הנפגע מביע חשש ממשי להעיד בפני הנאשם.⁴⁹
 - 9.6.2 הפרקליט מתרשם כי עדות נפגע העבירה בנוכחות הנאשם תפגע בעדותו.
 - 9.6.3 קיומם של פערי כוחות משמעותיים בין הנאשם לבין נפגע העבירה.⁵⁰
 - 9.6.4 קיים איום על הנפגע מצדו של הנאשם, שלוחיו או מקורביו.
- 9.7 במהלך העדת נפגע העבירה, על התובע לפעול ככל יכולתו כדי למנוע חקירה פוגענית שלא לצורך, לוודא שהחקירה עולה בקנה אחד עם כללי האתיקה של עורכי הדין, וכן כי נפגע עבירה בעבירות מין אינו נחקר בגין עברו המיני, אלא אם ישנם טעמים מיוחדים לכך.⁵¹
- 9.8 התובע יסביר לנפגע העבירה, ככל הניתן, את האפשרויות הרלבנטיות להגנה עליו במהלך עדותו, בטרם עדותו או בטרם קבלת עמדתו באשר להסדר טיעון, כדי שהנפגע יקבל החלטה מושכלת באשר לרצונו להעיד, או לרצונו לקדם הסדר טיעון כדי להימנע מלהעיד.
- 9.9 הנחיות נוספות אודות נפגעי עבירה קטינים - להלן בפרק הייעודי של קטינים [≤](#)
- 9.10 הנחיות נוספות בעבירות מין ואלימות - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות [≤](#)

[חזרה](#)

⁴⁶ ראו למשל החלטת כבוד השופט היימן בצ"א 7467-02-17 פלונית ואח' נ' מד"י דוד יוסף (מחוזי תל-אביב) (30.03.2017).

⁴⁷ תקנה 13 לתקנות זכויות נפגעי עבירה.

10 הבעת עמדה על ידי נפגע העבירה

חוק זכויות נפגעי עבירה קובע מספר שלבים בהם לנפגע זכות הבעת עמדה, ובכלל זה בשלב הסדר טיעון, עיכוב הליכים ועוד. פרק זה יתייחס לשלבים המנויים בחוק וכן לשלבים נוספים בהם יש לשקול מתן אפשרות לנפגע להביע עמדתו.

10.1 הבעת עמדה בשלב חזרת התביעה מאישום

10.1.1 במקרה בו התביעה שוקלת לחזור מכתב אישום נוכח התפתחות בהליך הפלילי - כגון בשל ראיה חדשה או כרסום ראיתי משמעותי, שינוי בנסיבות האישיות של הנאשם או שינוי נסיבות אחר המפחית מחומרת העבירה - כי אז אין חובה לפנות לנפגע העבירה כדי לשמוע עמדתו.

10.1.2 במקרים בהם התביעה שוקלת לחזור מכתב אישום בעקבות "חשיבה מחודשת" על אודות ההצדקה לניהול התיק (ולא בעקבות התפתחות ראיתי כלשהי שחלה בהליך הפלילי או בעקבות שינוי בנסיבות האישיות של הנאשם, כמפורט לעיל, או שינוי נסיבות אחר המפחית מחומרת העבירה), כי אז יש לידע על כך את נפגע העבירה ולאפשר לו להביע עמדתו בעניין מבעוד מועד ותוך 14 יום ממועד ההודעה.

10.2 הבעת עמדה בהליך גישור פלילי

10.2.1 בכל הנוגע לזכויות נפגעי עבירה בהליך גישור פלילי, יש לפעול בהתאם לקבוע בהנחיית פרקליט המדינה 8.4 בדבר מדיניות התביעה בהליכי גישור פליליים.⁵²

10.2.2 ככלל, נפגע עבירה או מי מטעמו לא יהיה נוכח בהליך גישור או באחד משלבו.⁵³ יחד עם זאת, במקרים חריגים, ובהתאם לנסיבות התיק ולגדר המחלוקת, ניתן לשקול לבקש כי יתאפשר לנפגע העבירה להיות נוכח בחלק מדיון הגישור, ככל שאין בכך כדי לשבש את ההליך העיקרי אם ייכשל הגישור, וזאת אם הביע רצונו או הסכמתו לכך, ואם סבר פרקליט כי קיום שיח בלתי אמצעי של השופט המגשר עם הנפגע יקדם את הליך הגישור. יודגש, כי אין בסעיף זה כדי לפגוע בזכויות הנפגע על פי הדין לקבל מידע על הסדר טיעון המתגבש בהליך הגישור.

10.2.3 פירוט על נפגעי עבירה בהליך גישור בתיקי נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות חמורה <<

⁴⁸ ראו סעיף 15 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

⁴⁹ ראו למשל ע"פ 900/14 דניאל כהן נ' מדינת ישראל (18.02.2014); ת"פ 40204/07 מדינת ישראל נ' פלוני (01.09.2008); ע"פ 5249/01 עזרא מזרחי נ' מדינת ישראל (25.12.2002).

⁵⁰ שם, שם.

⁵¹ סעיף 2א' לחוק לתיקון סדרי דין (חקירת עדים), התשי"ח-1957; ע"פ 102/09 פלוני נ' מדינת ישראל (07.04.2011).

⁵² יודגש כי לא מדובר בהליכים לפי סעיף 12א' לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971.

⁵³ ע"פ 8417/13 פלוני נ' מדינת ישראל (23.04.2014).

10.3 זכות להביע עמדה לעניין עיכוב הליכים

- 10.3.1 במסגרת גיבוש המלצת הפרקליטות והתביעה המשטרית בעניין בקשה לעיכוב הליכים, ילקחו בחשבון שיקולים הנוגעים לנפגע העבירה בתיק.
- 10.3.2 נפגע עבירה שביקש זאת, זכאי לקבל הודעה על החלטה לעכב את ההליך הפלילי.⁵⁴
- 10.3.3 נפגע עבירה שלא נשאל על עמדתו, אך נודע לו על ההחלטה לעכב את ההליכים, והוא מבקש שהחלטה זו תיבדק מחדש, זכאי לכך שבקשתו תישקל ותישלח אליו תשובה מנומקת.⁵⁵
- 10.3.4 לפירוט על הזכות להביע עמדה לעניין עיכוב הליכים בתיקי נפגעי עבירה בעבירות מין ואלימות חמורה – להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות חמורה [≤≤](#)

[חזרה](#)

⁵⁴ ראו סעיף 8(ג)(1) לחוק זכויות נפגעי עבירה.

⁵⁵ ראו "עיכוב הליכים פליליים", הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 4.3030 (התשע"ד).

11 הסדר טיעון⁵⁶

11.1 היבטים כלליים הנוגעים לכל סוגי העבירות

11.1.1 אין אפשרות להתנות על זכותו של נפגע העבירה להגיש הצהרת נפגע במסגרת הסדר הטיעון או להתנות על הגשת תסקיר בעניינו של הנפגע, או על החלטת התביעה להעיד את נפגע העבירה במסגרת ראיותיה לעונש.

11.1.2 ככל שהסדר הטיעון כולל הסכמות לעניין העונש, על הפרקליט לשקול לכלול את רכיב הפיצוי במסגרת ההסכמות לעונש, ובמקרים המתאימים להתנות את ההסדר בהפקדת הפיצוי מראש.

11.2 לקיחת מצב רפואי, גופני ונפשי של נפגע העבירה בחשבון

11.2.1 מצבו הרפואי, הגופני והנפשי, של נפגע עבירה והנזק שנגרם לו הינם שיקולים חשובים לפני קבלת החלטה בדבר עריכת הסדר טיעון. בפרט אמורים הדברים בעבירות אלימות, עבירות מין ועבירות שבעטיין נגרם מותו של אדם (כולל עבירות תעבורה), שבהן הוענקו זכויות קונקרטיות בקשר להגעה להסדר טיעון.

11.2.2 ככלל, התעודה הרפואית המצויה בתיק מבטאת את מצבו של נפגע העבירה בשלב החקירה. שלב קיומו של מו"מ להסדר טיעון הינו בדרך כלל בחלוף מספר חודשים מעת סיום החקירה ואף למעלה מכך. בשלב זה, ניתן לקבל תמונה מלאה של הנזק הרפואי, לרבות תקופת אשפוז ו/או שיקום ועוד. במקרים מסוימים אף עלול לחול שינוי לרעה במצבו הרפואי של הנפגע, ולעיתים בשלב ההגעה להסדר טיעון ניתן אף לקבוע כבר אם הנזק הינו קבוע או בר חלוף.

11.2.3 במקרים שעל פי חוות הדעת הרפואית הנמצאת בתיק, גרם העבריין לפגיעה גופנית ו/או נפשית קשה בנפגע העבירה, על התובע לפעול ככל הניתן על מנת לקבל מידע עדכני בדבר מצבו של הנפגע עובר להגעה להסדר טיעון, ורצוי אף בטרם שיחל התובע במשא ומתן על הסדר כאמור.

11.2.4 ניתן לבקש מנפגע העבירה, מבן משפחתו או מבא כוחו (ככל שהוא מיוצג), כבר בשלב מוקדם של ההליכים, לעדכן את התובע לגבי כל שינוי שיחול במצבו הרפואי של הנפגע. כמו כן, ניתן לבקש מהנפגע או ממשפחתו חוות דעת עדכנית לגבי מצבו הרפואי לקראת שלב הטיעון לעונש או לקראת חתימה על הסדר הטיעון, או לבקש מבית המשפט להורות על הגשת תסקיר נפגע בהתאם לאור בסעיף 187 לחסד"פ.

11.2.5 בטרם הגעה להסדר הטיעון, ייתן התובע את דעתו לכך שאם יתוקנו הוראות החיקוק, באופן שלא יכללו בהסדר הטיעון עבירות על פי סעיף 187(ז) לחסד"פ, לא יוכל בית המשפט להורות על תסקיר נפגע עבירה.

11.3 הבעת עמדה בהסדר טיעון

11.3.1 על פי החוק, רק לנפגעי עבירות מין ואלימות חמורה יש זכות להביע עמדה בפני התביעה בנוגע להסדר טיעון.

לפירוט על הזכות להביע עמדה לעניין הסדרי טיעון על ידי נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה – להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואלימות חמורה <<

11.4 בערעור הנסוב על פיצוי, תילקח עמדת נפגע העבירה בחשבון בעת גיבוש עמדת המדינה לערעור. בעת הדיון בערעור וככל שהפיצוי שנפסק עבור נפגע העבירה בערכאה הראשונה לא שולם, יש להציג בפני ההרכב הדן בערעור עובדה זו.

[חזרה](#)

⁵⁶ ראו "הנחיות לעריכת הסדר טיעון", הנחיות פרקליט המדינה 8.1 (התשס"ח); ו"הסדר טיעון בעבירת מין ובעבירה של התעללות בקטין בתוך המשפחה", הנחיות פרקליט המדינה 8.2 (התשס"ג).

12 טיעונים לעונש - השמעת קולו של הנפגע

- 12.1 השמעת קולו של נפגע העבירה בשלב הטיעונים לעונש הינה חשובה ומהותית להליך המשפטי ולנפגע העבירה. משכך, יש להקפיד על מתן אפשרות לנפגע העבירה להשמיע את קולו באחת הדרכים שיפורטו בפסקה זו. הדברים אמורים לא רק ביחס לתיקי נאשמים בגירים, אלא גם ביחס לתיקי נאשמים קטינים, בהם ניתן משקל מיוחד לשיקולי שיקום ותקנת השבים של הנאשם הקטין.
- 12.2 מצבו הרפואי, הגופני והנפשי, של נפגע עבירה והנזק שנגרם לו ו/או לרכושו, הינם שיקולים חשובים שיש לשקול לפני שלב הטיעונים לעונש. בפרט אמורים הדברים בעבירות אלימות, עבירות מין ועבירות שבעטיין נגרם מותו של אדם,⁵⁷ שבהן הוענקו זכויות קונקרטיות בקשר לשלב טיעון לעונש לנפגעי עבירה.
- 12.3 לפיכך, במקרים שעל פי מסמכים/חוות הדעת הנמצאים בתיק, גרם העבריין לפגיעה גופנית ו/או נפשית קשה בנפגע העבירה, על התובע לפעול כדי לקבל מידע עדכני בדבר מצבו של הנפגע עובר למועד הדיון הקבוע לטיעון לעונש.
- 12.4 בכל מקום בו הורשע נאשם, או בעניינו של קטין, מקום שנקבע כי הוא ביצע את העבירה, על הפרקליט להציע לנפגע העבירה להשמיע את קולו⁵⁸ בדרך אחת או יותר מן המפורטות להלן, תוך מתן הסבר על כל אחת מהדרכים, כדי להביא את מכלול הנתונים הדרושים לעניין בפני בית המשפט:
- 12.4.1 **הצהרת נפגע עבירה** - לכל נפגע עבירה זכות להעלות על הכתב פירוט של הפגיעה והנזקים שנגרמו לו בשל העבירה ממנה נפגע בהצהרת נפגע.⁵⁹ על התובע להסביר את האמור לנפגע העבירה וכן את האפשרות לצרף מסמכים על מנת להוכיח את הנזק שנגרם לו. עוד על התובע להסביר לנפגע העבירה כי יתכן ויצטרך להיחקר על ידי הסנגור בעניין הצהרתו.⁶⁰ ההצהרה היא של הנפגע,⁶¹ ותנוסח על ידו, והפרקליט ישמש כ'צינור' להגשתה לבית המשפט. במקרים בהם הנפגע מבקש להגיש הצהרה זו לבית המשפט, על התובע לבקש להגיש.⁶² את ההצהרה ניתן להגיש בכל שלב אחרי הכרעת הדין ועד לגזר הדין.⁶³
- 12.4.2 **תסקיר נפגע עבירה** - במסגרת דיון בתיק בעבירות המנויות בסעיף 187 לחסד"פ, ישקול הפרקליט בחיוב לבקש מבית המשפט להורות על קבלת תסקיר על מצבו של נפגע העבירה, אלא אם יש טעמים מיוחדים להימנע מכך.⁶⁴ ניתן ולעיתים אף רצוי להיוועץ עם עורכי התסקירים באשר לעריכת תסקיר בתיק, במקרים המתאימים ובכלל זה כאשר בתיק קיימת מורכבות וכן במקרים בהם הפרקליט מתלבט לגבי התאמתו של מקרה מסוים לעריכת תסקיר בעניינו של הנפגע. בקשה לקבלת תסקיר נפגע עבירה כפופה להסכמתו של נפגע העבירה, כאמור.⁶⁵

⁵⁷ לרבות עבירות של גרם מוות ברשלנות (תעבורה).

⁵⁸ יש להקפיד על מתן האפשרות לנפגע העבירה להשמיע את קולו כאמור בסעיף זה, גם בבתי המשפט לנוער.

⁵⁹ סעיף 18 לחוק זכויות נפגעי עבירה, הצהרה בדבר כל פגיעה ונזק שנגרמו לו בשל העבירה, ההצהרה תמולא ככלל בטופס המצורף לתקנות זכויות נפגעי עבירה; סעיף 11 לתקנות וטופס 2 לתוספת, אך אין בכך כדי לפסול הצהרת נפגע אשר הועברה לפרקליט שלא על גבי הטופס המצורף.

12.4.3 על הפרקליט להעביר לעורך התסקיר כל חומר רלבנטי, ביוזמתו או לבקשת עורך התסקיר. תסקיר נפגע עבירה הינו מסמך מקצועי מקיף שנערך על ידי איש מקצוע, הכולל מידע אישי ופרטי של נפגע העבירה. התסקיר הינו ייחודי להליך הפלילי, ותכליתו להציג את תמונת הנזק המלאה לבית המשפט בבואו לקבוע את העונש. בית המשפט מעביר עותק מהתסקיר לצדדים להליך הפלילי, אלא אם החליט מטעמים שבטובת הנפגע שלא לעשות כן, כמפורט בסעיף 191א(א) לחסד"פ. הפרקליט לא יעביר עותק מהתסקיר לגורם כלשהו, לרבות לנפגע העבירה או בא כוחו, אף אם ביקש זאת, גם לא לצורך שימוש בו בהליך אזרחי באותו עניין.⁶⁶

12.4.4 **העדת נפגע העבירה כעד לעונש מטעם התביעה** - לתביעה שיקול דעת אם להביא את נפגע העבירה כעד מטעמה בשלב הבאת ראיותיה לעונש.⁶⁷

12.5 אין בהגשת הצהרת נפגע ו/או עריכת תסקיר נפגע עבירה כדי למנוע מהתובע להעיד את הנפגע לעונש.⁶⁸

12.6 במקרים בהם נפגע העבירה מבקש להעיד לעונש, ובכלל זה במקרים בהם נערך הסדר טיעון, ובהיעדר טעמים מיוחדים לסרב לבקשתו, יבקש התובע להעידו. טרם הבאת נפגע העבירה לעדות, על התובע להסביר לנפגע את משמעות הבאתו כעד במסגרת ראיות התביעה לעונש, לרבות האפשרות כי ייחקר בחקירה נגדית על עדותו זו.

12.7 בשלב הערעור, כאשר נדונה שאלת הנזק שנגרם לנפגע העבירה או הפגיעה בו, ישקול ההתובע לבקש מבית המשפט לאפשר לנפגע העבירה להשמיע את קולו ביחס לפגיעה שנגרמה לו, בכפוף לרצונו של נפגע העבירה לעשות כן.

12.8 להשמעת קולו של הנפגע בשלב הראיות לעונש בעבירות מין - להלן בפרק הייעודי של עבירות מין ואליומות <<

חזרה

⁶⁰ ראו ע"פ 2906/19 פלוני נ' מדינת ישראל (14.07.2019), בו נקבע כי הצהרת הנפגע נועדה בעיקרה לשקף את נקודת מבטו של המתלונן, להבדיל מהוכחת נתונים אובייקטיביים. כן נקבע כי אין מניעה להסתמך על הצהרת נפגע עבירה גם כאשר לא נערכה או לא ניתן לערוך חקירה נגדית של הנפגע שהגיש את ההצהרה. עם זאת, הדבר עשוי להתבטא בהפחתת המשקל שיינתן להצהרה.

⁶¹ הצהרת נפגע של קטין מתחת לגיל 14 תיערך על ידי אפוטרופסו ראו ת"פ 57757-04-18 מדינת ישראל נ' למפיט (27.05.2020).

⁶² ראו סעיף 18 לחוק זכויות נפגעי עבירה; סעיף 11 לתקנות זכויות נפגעי עבירה.

⁶³ תפ"ח (נצרת) 32317-01-18 מדינת ישראל נ' לוטזם (31.05.2020).

⁶⁴ במסגרת טעמים מיוחדים יכללו מקרים בהם התסקיר עלול להוביל לסיכון הנפגע או להחמרה במצבו.

⁶⁵ ראו ברע"פ 266/18 פלוני ואח' נ' מדינת ישראל (13.02.2018), בו עומד בית המשפט העליון על חשיבות התסקיר ככלי עזר עבור בית המשפט לצורך התרשמות מנזקי העבירה שבאמצעותו מוענקת לנפגע העבירה אפשרות להשמיע את קולו בבית המשפט טרם ייגזר עונשו של הנאשם. להיותו של תסקיר הנפגע כלי מרכזי להערכת נזקיו של הנפגע ראו גם בע"א 6925/16 מדינת ישראל נ' מוחמד ג'רחי ואח' (12.05.2019).

⁶⁶ ראו לעניין זה החלטת הרשם ג' לובינסקי זיו בע"פ 8980/12 עו"ד יאיר מאק נ' מדינת ישראל (04.09.2016) בה נדחתה בקשתו של נפגע העבירה לעיין בתסקיר נפגע העבירה; החלטת הרשמת ד' כהן-לקח בע"פ 1367/04 משה אלמשלי נ' מדינת ישראל (10.09.2012), בה נדחתה בקשה לעיין בתסקיר נפגע העבירה (וגם תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם), שהתבקשה לצורך הגשת תביעה אזרחית נגד הנאשם, זאת לנוכח האיסור הקבוע בדין להשתמש בתסקיר נפגע העבירה להליך משפטי אחר מזה שבמסגרתו נמסר התסקיר. כן ראו בת"א 3723-03-16 (מחוזי באר שבע) מדינת ישראל נ' פלוני (18.12.17). בהתאם, אין להעביר חומרים שעמדו לעיון עורכי התסקירים לצורך עריכת התסקיר, אשר לא הועבר לעיון ההגנה במסגרת חומר החקירה, וככל שיש סוגיה עובדתית הנוגעת לתסקיר יש להיעזר במנגנון שקבע המחוקק תוך הצגת שאלות הבהרה לעורך התסקיר. ראו ההחלטה בת"פ 40954-12-16 (חיפה) מדינת ישראל נ' פלוני ואח' (13.06.2017).

⁶⁷ ראו סעיף 187א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; כן ראו פסק הדין בע"פ 1932/04 מוניר רג'בי נ' מדינת ישראל (14.04.2005), בו עומד בית המשפט העליון על חשיבות שמיעת קולן של משפחות שכולות כעדות לעונש, גם במקרה בו המערער הואשם והורשע רק בעבירות של מעורבות בביצוע פיגוע התאבדות ולא בעבירות הרצח ממש, על מנת שבית המשפט יוכל להתרשם מאופן בלתי אמצעי מהפגיעה שנגרמה להם ויביא אותה בחשבון בעת גזירת הדין.

⁶⁸ בסעיף 18(ב) לחוק זכויות נפגעי עבירה נכתב במפורש כי אין בהוראותיו כדי לגרוע מהוראות סעיף 187 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; בנוסף ראו ברע"ב 10349/08 מדינת ישראל נ' גנאמה (20.07.2009); ע"פ 1660/2019 Edika Kvartskhava נ' מדינת ישראל (23.10.2019); ע"פ 2906/2019 ה"ש 60 לעיל.

13 פיצויים לנפגעי עבירה

- 13.1 סעיף 77 לחוק העונשין מסמך את בית המשפט לחייב מי שהורשע בדין⁶⁹ לשלם לניזוק, בשל כל אחת מן העבירות שבהן הורשע, סכום שלא יעלה על 258,000 ש"ח לפיצוי בגין הנזק או הסבל שנגרם לניזוק (סכום זה מתעדכן בחוק מעת לעת). יודגש כי בתיקי נוער ניתן לחייב את הורי הקטין בתשלום פיצוי, לצד ובנוסף לכל עונש אחר שיוטל על הקטין עצמו, ועל כן יש לעתור לכך במקרים המתאימים.
- 13.2 לפסיקת פיצויים לנפגעי עבירה נודעת חשיבות רבה בהיותם כלי המבטא הכרה חברתית בנזקו של הנפגע ומסייע לנפגעי העבירה בשיקום חייהם.⁷⁰ יש חשיבות לפסיקת פיצוי בהליך הפלילי גם במקרים שבהם נותרו שאלות ביחס להיקפו המדויק של הנזק שנגרם.⁷¹
- 13.3 ככלל, יש לעתור לפסיקת פיצוי ראוי לניזוק מעבירה, בכל תיק בו קיימים ניזוקים, במידה ואין מניעה לכך. במקרים בהם נפגע העבירה אינו מעוניין בפיצוי, כאשר לא ניתן לאתר את נפגע העבירה, במקרים בהם עולה חשש שפסיקת פיצוי לנפגע העבירה תפגע באינטרס הציבורי או תסכל את מטרות הענישה, ישקול הפרקליט האם לעתור לפיצוי.
- 13.4 במסגרת הטיעונים לעונש ועתירה לפיצוי, יש להציג בפני בית המשפט תשתית עובדתית, ככל הניתן, שתאפשר לבית המשפט להעריך מהו סכום הפיצוי שראוי לפסוק, הנגזר מהנזק שנגרם לניזוק.⁷² בכלל זה ניתן להשתמש באחד או יותר מהכללים הבאים: תסקיר נפגע עבירה; העדת הנפגע או עדים אחרים לעונש; הצגת מסמכים רלוונטיים;⁷³ הצגת הצהרת נפגע ככל שהנפגע החליט להגיש. על התובע לפרט את הנימוקים העומדים בבסיס עתירתו לפיצוי הנפגע.
- 13.5 בכל סוגי העבירות יש לשקול לעתור לפסיקת פיצוי גם למי שאינו מוגדר בחוק כנפגע עבירה, אך הינו ניזוק מהעבירה והינו בן משפחה מדרגה ראשונה של נפגע העבירה.⁷⁴ במסגרת השיקולים יש להביא בחשבון את מידת הנזק שנגרמה לניזוקים העקיפים. כאשר נפגע עבירה נפטר שלא כתוצאה מהעבירה, יש לשקול לעתור לפיצוי עבור עזבונו.⁷⁵
- 13.6 במקרים בהם קיבל נפגע העבירה פיצוי ממקור אחר או שנפסק עבורו פיצוי במסגרת הליך אחר או מקביל, אין בכך כדי לאיין את האפשרות לעתור לפסיקת פיצוי במסגרת גזר הדין.⁷⁶
- 13.7 לאחר מתן גזר הדין, לא ניתן לוותר על פיצוי שנפסק לטובת נפגע עבירה, גם אם ביקש זאת, וזאת על מנת למנוע הפעלת לחץ על נפגע העבירה ונוכח העובדה שבית המשפט סיים את מלאכתו לאחר מתן גזר הדין.

⁶⁹ במקרה בו הנאשם הנו קטין, החוק מסמך את בית המשפט לחייב בפיצויים גם את הורי הקטין. ראו לעניין זה בסעיף 24 לחוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול) התשל"א – 1971.

⁷⁰ ניתן למנות תכליות נוספות לפיצויים בהליך הפלילי, וביניהן: הכרה חברתית בנזקיו ובסבלו של הנפגע ובצורך לפצות עליהם ולהטיבם; תיקון חברתי והטלת אחריות לתשלום פיצוי על ידי מי שפגע; מתן סעד מידי וריאלי לנפגע העבירה שיכול למנוע את הצורך בייזום הליך משפטי ישיר כנגד העברייני וכן מתן סיוע מצד המדינה בהיבט הגבייה. ראו לעניין זה בדנ"פ 5625/16, 5683/16 **מדינת ישראל נ' טווק** (13.09.2017); ע"א 6925/16 **מדינת ישראל נ' מוחמד ג'רחי ואח'** (12.05.2019).

⁷¹ ראו לעיל בעניין ג'רחי.

⁷² יודגש כי בהליך הפלילי לא נדרשת הכרעה באשר להיקף המלא של הנזק ולכן ניתן להשאיר שאלות ביחס להיקף המדויק והמלא של הנזק וחלוקת האחריות לנזק לבירור בהליך אזרחי, ראה עניין ג'רחי לעיל.

⁷³ לרבות מסמכים רפואיים או קבלות המעידות על נזק.

- 13.8 בכל הליך בבית משפט בו נדונה בקשה הנוגעת לפיצוי, לאחר שנפסק, יש לקבל את עמדת נפגע העבירה בנוגע לבקשה טרם הדיון. נוסף על עמדת נפגע העבירה, יש לקבל גם את עמדת המרכז לגביית קנסות.⁷⁷
- 13.9 בשלב הערעור וככל שהוגשה בקשה לעיכוב ביצוע תשלום פיצוי, יש לקבל את עמדת נפגע העבירה ולהציגה לבית המשפט במסגרת התגובה לבקשה.
- 13.10 ככל שנפגע העבירה לא צורף לערעור הנסוב על פיצוי, הרי שמדובר בעילה לדחייה על הסף, ויש לטעון זאת בפני בית המשפט.
- 13.11 לפירוט אודות פיצויים לנפגעי עבירה מנוחים - להלן בפרק הייעודי של נפגעי עבירה מנוחים <<

[חזרה](#)

⁷⁴ ראו בעניין טווק ה"ש 67 לעיל. יש להביא בחשבון שסד הפיצוי שניתן לפסוק לנפגע הישיר ולנפגעים עקיפים בגין עבירה אחת מוגבל לתקרת הפיצוי. ודוק; **החייב בפיצוי והמגבלה על שיעורו מתייחסים לכל אדם** שהורשע, כך שאין מניעה, בהתאם לנסיבות התיק, לפסוק פיצוי בגובה התקרה על כל אחד מהנאשמים בכתב האישום, לטובת נפגעי העבירה והניזוקים בתיק. ראו לעניין זה ע"פ 8074/16 יורי סוליימנוב ואח' נ' מדינת ישראל ואח' (02.04.2020), פסקאות 69-72 לפסק דינו של כבוד השופט מ' מזוז. כן ראו תפ"ח 25583-08-17 (מחוזי תל-אביב) **מדינת ישראל נ' פלוני** (08.07.2020), בו נפסקו פיצויים לבני משפחתה של נפגעת עבירת המין, לאחר שתסקיר נפגעת העבירה עמד על הפגיעה שנגרמה למרקם החיים של המשפחה כולה.

⁷⁵ ראו ס' 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; סעיף 19 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968; כן ראו ע"פ 5761/05 **וחידי מג'דלאוי נ' מדינת ישראל** (24.07.2006).

⁷⁶ לדוגמא: פיצויים במסגרת הליכים אזרחיים, בית דין לעבודה, פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, פיצוי לנפגעי פעולות איבה, ביטוח לאומי ועוד. ראו לעניין זה בע"פ 6943/17 **פלוני נ' מדינת ישראל ואחרים** (26.07.2018); ע"פ 7878/12, 7971/12 **מדינת ישראל נ' מרדכי ארגוב** (21.05.2013); ע"פ 3753/11 **ח'דר נ' מדינת ישראל** (25.09.2011).

⁷⁷ לדוגמא: בקשות לפריסת תשלומים או להפחתת ריבית פיגורים.

14 צדק מאחה

- 14.1 צדק מאחה הינו הליך המתקיים ברצון כל הצדדים ובמסגרתו הפוגע לוקח אחריות על הפגיעה שגרם, והצדדים המעורבים בעבירה נפגשים במפגש מונחה, במטרה להגיע להסכם לאיחוי הפגיעות. מדובר בהליך שיכול להתקיים כמשלים להליך הפלילי או כחלופי לו.
- 14.2 הליכי צדק מאחה מתבצעים על ידי שירותי המבחן (לנוער, במקרה בו הנאשם הינו קטין, או למבוגרים) וכן על ידי עמותות בקהילה.
- 14.3 בתיקי נאשמים בגירים, ככל שהתקבלה פניה לקיום הליך צדק מאחה בשלב כלשהו משלבי ההליך הפלילי, או כאשר פרקליט סבור כי יש מקום לשקול הפניה להליך של צדק מאחה בתיק⁷⁸ יש להיוועץ עם יחידת הסיוע לנפגעי עבירה ביחידה.
- 14.4 בתיקי נאשמים קטינים, מעוגנת בסעיף 12א לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971, הוראת חוק ייחודית, המאפשרת להפנות נאשמים קטינים להליך חלופי להליך הפלילי, המותנה בהסכמתו של נפגע העבירה או בהשתתפותו. מטרתו של ההליך החלופי, הינה להביא לפעולה שתבטא את קבלת האחריות של הקטין הפוגע למעשה הפלילי, לרבות באמצעות תיקון כלפי נפגע העבירה, הקהילה או החברה. יודגש כי הליכים על פי סעיף 12א לחוק הנוער כאמור, יכולים לשמש הן כהליך חלופי והן כהליך משלים להליך הפלילי. בתיקים אלה יש לעשות שימוש מתאים בהליכים אלה בהתאם לקבוע בחוק ובנהלים.⁷⁹

[חזרה](#)

⁷⁸ לדוגמא במקרים בהם חלה התיישנות על העבירה; חלוף זמן רב ממועד ביצוע העבירה וצורך בקבלת אישור יועץ להגשת כתב אישום; אינדיקציה לכך שנפגע העבירה אינו מעוניין בהליך פלילי אך מעוניין בהליך של תיקון; בשלב הסדר הטיעון כאשר יש לקחת אחריות מצד הנאשם וההערכה היא כי הליך מסוג זה עשוי לסייע בשיקום הנפגע וכדומה.

⁷⁹ הליכים אלה מתנהלים, בין היתר, בהתאם לנוהל קד"ם תביעות 28.3.18 בדבר הפעלת תהליכי קד"ם לאחר העברת תיק חקירה בעניינו של קטין לתביעה/פרקליטות מכוח סעיף 12א לחוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971. בנוסף, סעיף 12א מכון להליכים חלופיים נוספים הכוללים את נפגע העבירה ומיועדים לתיקון ואיחוי הפגיעה.

התנהלות נוספת בהתאם לסוג העבירה

נוסף על ההנחיות החלות על כלל העבירות בפרקים הקודמים, יש לפעול גם לפי ההנחיות בפרקים הבאים, בעת הטיפול בתיקים בעבירות מסוג מין ואללימות ומין ואללימות חמורה,⁸⁰ כמפורט להלן.

15 עבירות מין ואללימות⁸¹

15.1 קשר עם נפגע עבירת מין בטרם החלטה על העמדה לדין או גניזה

15.1.1 ככלל, תיקים שעניינם עבירות מין, לא ייסגרו מבלי לשוחח תחילה עם נפגע העבירה. זאת, ככל שניתן ליצור עמו קשר באמצעים סבירים. השיחה יכול שתהיה באמצעות טלפון או בפגישה. יודגש כי ככל שמדובר בנפגע עבירה קטין, יש לשקול בזהירות רבה שיחה ישירה עמו. דרך הפעולה שתיבחר לפי סעיף זה תיקבע על ידי מנהל מחלקה המוסמך בנוסף לפי סעיף 242.

15.1.2 למרות האמור לעיל, בתיקים המתקבלים מן המשטרה כשעמדת המשטרה היא לסגירה [תיקי "גניזה מהירה"], לא יחול הכלל האמור, ושאלת יצירת הקשר עם נפגע העבירה תוכרע לפי שיקול הדעת של הפרקליט הגונז ובהתאם לנסיבות התיק.

15.1.3 בכל מקרה שבו הפרקליט שוקל לסגור תיק ומתרשם כי לא ניתן למצות את השיח עם נפגע העבירה במסגרת שיחת טלפון, על הפרקליט להציע לנפגע העבירה להיפגש עמו.

15.1.4 כאשר נפגע העבירה מבקש לקיים פגישה ולא להסתפק בשיחת טלפון, ככלל, יש להיענות לבקשה.

15.1.5 במקרים בהם נפגע העבירה מבקש להמתין פרק זמן מסוים עד לקבלת ההחלטה - לצורך גיבוש עמדתו - הרי שבהעדר נסיבות שאינן מאפשרות זאת, יש ככלל להיעתר לבקשתו, ואז תושהה קבלת ההחלטה למשך פרק זמן סביר, לצורך מיצוי השיח וקבלת החלטה מושכלת של נפגע העבירה, בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ובהתחשב בלוחות הזמנים בתיק ובזכויות החשוד.⁸² ככל שמדובר בתיקי קטינים הדבר ייעשה בכפוף למגבלת הזמן הקבועה בסעיף 14 לחוק הנוער.

15.2 סגירת תיק עבירות מין

15.2.1 היעדר שיתוף פעולה

בתיקי עבירות מין בהם נפגע העבירה אינו משתף פעולה יש לפעול בהתאם להנחיית פרקליט המדינה מספר 2.33 בדבר חקירה והעמדה לדין בעבירות מין בהיעדר שיתוף פעולה מצד נפגע העבירה.

⁸⁰ יש לשים לב כי ההנחיות הנוגעות לטיפול בתיקי עבירות מין מצויות הן בפרק 15 "עבירות מין ואללימות" והן בפרק 16 "עבירות מין ואללימות חמורה".

⁸¹ לפי הגדרתן בתוספת הראשונה לחוק זכויות נפגעי עבירה: עבירות בחוק העונשין, התשל"ז-1977: 192 – איומים; 203 – הבאת אדם לעיסוק בזנות בנסיבות מחמירות; 203 – ניצול קטינים לזנות; 203 – איסור צריכת מעשה זנות מקטין; 214(ב) – פרסום והצגת תועבה המשתמש בגופו של קטין; 300 – רצח; 301 – רצח בנסיבות מחמירות; 301 – המתה בנסיבות של אחראיות מופחתת; 301 – המתה בקלות דעת; 302 – שידול או סיוע להתאבדות; 303 – המתת תינוק; 304 – גרימת מוות ברשלנות; 305 – ניסיון לרצח; 327 – שלילת כושר ההתנגדות לשם ביצוע עבירה; 329 – חבלה בכוונה מחמירה; 330 – ניסיון לחבול בחומר נפיץ.

⁸² בתקופת הזמן יש להביא בחשבון את תקופת ההתיישנות בתיק, בשים לב לתיקי קטינים בהם ההתיישנות עומדת על תקופה של שנה.

15.2.2 עילת הסגירה

בתיקי עבירות מין ואלימות, בהודעה על סגירת תיק תצוין עילת הסגירה.

15.2.3 יידוע נפגעי עבירה על סגירת תיקי עבירות מין ואלימות מאחת העילות המנויות בחוק כאשר מדובר בעבירות מין ואלימות, בהודעה השנייה שנשלחת על ידי המשטרה עם סגירת תיק הפרקליטות תצוין עילת הסגירה, כאמור בסעיפים 62(ב) וסעיף 63 לחסד"פ.

15.3 עדות נפגע עבירת מין ואלימות והגנה עליו בבית משפט

ככלל, עדותו של נפגע עבירה בגיר תישמע באולם בית המשפט בנוכחותו של הנאשם. בתיקי עבירות מין ועבירות סחר בבני אדם⁸³ בהן פרקליט סבור כי מתן העדות בנוכחות הנאשם עלולה לפגוע בנפגע העבירה או לפגוע בעדותו, יגיש לבית המשפט בקשה לגביית עדות נפגע העבירה שלא בפני הנאשם בהתאם לקריטריונים המנויים בחוק.⁸⁴ ככל שניתן, יש לגבות את הבקשה במסמך מגורם מטפל.⁸⁵

15.4 דיון בדלתיים סגורות ואיסור פרסום בתיקי עבירות מין

15.4.1 בתיקי עבירות מין קבע המחוקק⁸⁶ איסור פרסום על שמו של מתלונן בעבירת מין או כל פרט אחר שיש בו כדי להביא לזיהוי או לרמוז על זיהוי, בפני כלל הציבור או בפני סביבתו הקרובה, כמי שנפגע מעבירה זו. משכך, על הפרקליט לחסות את פרטי נפגע עבירת המין בכתב אישום, וכן כל פרט אחר שעלול לזהותו כנפגע עבירת מין, באופן שימנע את זיהוי כנפגע כאמור. במקרה של נפגע עבירת מין קטין, קבע המחוקק הוראה נוספת האוסרת על פרסום שמו של הקטין או כל דבר אחר העלול להביא לזיהוי, או אף לרמוז על זיהוי.⁸⁷ במקרה של נפגע עבירת מין בגיר אין איסור פרסום כאמור, כאשר המתלונן או הנפגע הסכים בכתב לפרסום זה, או אם בית משפט התיר את הפרסום מטעמים מיוחדים שיירשמו.

15.4.2 עקרון פומביות הדיון הוא הכלל החל על הליכים המתנהלים בפני בתי המשפט.⁸⁸ בנוגע לנפגעי עבירה קיימים מספר חריגים לעקרון פומביות הדיון:⁸⁹

⁸³ בהם הנפגע הינו בגיר, קטין או חסר ישע.

⁸⁴ החוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), התשי"ח-1957; תקנות לתיקון סדרי דין (חקירת עדים) (גביית עדות מתלונן בשל עבירות מין שלא בפני הנאשם), התשנ"ז-1996.

⁸⁵ ככל שיש צורך ניתן לבקש מנפגע העבירה לפנות לרופא המשפחה, ככל שזה יכול להעלות את הנימוקים על הכתב, או אף לבקש מנפגע העבירה להעלות את הנימוקים לבקשה על הכתב בעצמו, הכל לפי נסיבות העניין ויכולתו של נפגע העבירה.

⁸⁶ סעיף 352 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; ראו גם הדיון בסעיף 15.6 להנחיה זו.

⁸⁷ סעיף 24(א)(1)(ו) וסעיף 24(א)(1)(1) לחוק הנוער (טיפול והשגחה) התש"ך-1960, בדבר הגנה על קטין מפני פרסומים מזיקים, והעבירות המנויות שם.

⁸⁸ סעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה, התתשמ"ד-1984; וסעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, למעט בעניינים של נאשמים קטינים, שם הדיונים מתנהלים בדלתיים סגורות, כברירת מחדל.

⁸⁹ וזאת מבלי לגרוע מחריגים נוספים הנוגעים לגורמים אחרים בהליך שאינם נפגעי עבירה. ראו לעניין זה "איסור פרסום לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות לפי סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984", הנחיות פרקליט המדינה 14.18 (התשפ"א); כן סעיף 70(ד) לחוק זכויות נפגעי עבירה.

15.4.2.1 בתיקי עבירות מין ישקול התובע אם יש מקום לבקש כי הדיונים יתקיימו בדלתיים סגורות, בהתאם לסעיף 68 (ב)(5) לחוק בתי המשפט. במקרים נדירים, עשוי פרקליט שלא לפעול כך, אם קיימת סיבה מיוחדת וחריגה שלא לקיים את הדיון בדלתיים סגורות.⁹⁰ בתיקי הרכב תתקבל ההחלטה בנושא זה על ידי פרקליט המחוז. בתיקי דן יחיד תתקבל ההחלטה על ידי משנה לפרקליט המחוז ובתיקי בית משפט שלום תתקבל ההחלטה על ידי מנהל מחלקה.

לפירוט על דיון בדלתיים סגורות לנפגעי עבירה קטינים - להלן בפרק הייעודי של קטינים <<

15.4.2.2 בעבירות על פי החוק למניעת הטרדה מינית התשנ"ח-1988, יש לפעול להגנה על נפגע העבירה ולפעול לחסות את פרטיו. בכל הנוגע לעבירות של פרסום הקלטות, תצלומים או סרטים של אדם בעלי אופי מיני, יש לפעול בהתאם להנחיית פרקליט המדינה מספר 2.29.⁹¹

15.4.3 ייתכנו מקרים נוספים בהם יש להפעיל שיקול דעת ולחרוג מכלל פומביות הדיון, כמפורט להלן:

15.4.3.1 פרקליט המלווה תיק חקירה, שעולה ממנו אינדיקציה כי יידרש בהמשך איסור פרסום, ישקול לפנות אל היחידה החוקרת בהצעה לבקש מבית המשפט לקיים את דיוני המעצר בדלתיים סגורות.

15.4.3.2 יש ופרסום של עובדות כתב האישום, עלול לפגוע פגיעה קשה ובלתי הפיכה בנפגע העבירה. במיוחד אמורים הדברים בנפגעי עבירת מין, אשר בעצם פרסום פרטי המעשים ברבים נפגעת צנעת הפרט שלהם ולעתים אף נרמס כבודם. איסור הפרסום הסטטוטורי על זהותו של נפגע עבירת מין נותן לעיתים רק מענה חלקי לקושי זה, שהרי לעיתים קרובות בני משפחתו של הנפגע ומכריו מודעים היטב לזהותו, ופרסום כתב האישום יאפשר להם ללמוד על פרטים הפוגעים בפרטיותו. לפיכך, במקרים אלה, שאינם נדירים, איסור פרסום על פרטי המעשים הינו הכלי לסייע לנפגע לשמור על פרטיותו ועל כבודו. לאור זאת, במקרים מעין אלה, תובע ישקול להגיש, בד בבד עם הגשת כתב האישום, בקשה לאיסור פרסום של עובדות כתב האישום, תוך בקשה להתיר הוצאת פרפראזה שפגיעתה בנפגע תצומצם למינימום ההכרחי.

15.4.3.3 כאשר שמו של נאשם יש בו כדי ללמד על זהות נפגע עבירת מין, כגון כאשר מדובר בכתב אישום בגין עבירות מין במשפחה, על הפרקליט לבקש מבית המשפט איסור פרסום גם על שמו של הנאשם ו/או על הקשר המשפחתי בין נפגע העבירה לבין הנאשם.⁹²

15.4.3.4 במקרים בהם יש איסור פרסום על שמו ופרטיו של הנפגע, ולדעתו של הפרקליט לא די בכך על מנת לשמור על פרטיותו של נפגע העבירה, ישקול הפרקליט לפנות לבית המשפט בבקשה כי הדיונים ישמעו בדלתיים סגורות.

15.5 עיון בחומרים בעלי זיקה לנפגעי עבירה על ידי גורם אחר

במהלך חקירת, בחינת או ניהול תיקים פליליים בכלל ובעבירות מין בפרט, קיימים מקרים בהם יתעורר צורך לעיין בחומר סודי/חסוי. במקרים מעין אלה, טרם בקשת ויתור על סודיות מנפגע עבירת מין, על החוקר או

⁹⁰ לדוגמה, במקרים בהם נפגע העבירה מעוניין שהדיונים יתקיימו בדלתיים פתוחות.

⁹¹ "חקירה והעמדה לדיון בעבירות של פרסום תצלומים, הקלטות או סרטים של אדם בעלי אופי מיני ללא הסכמתו", הנחיות פרקליט המדינה 2.29 (התשע"ז).

התובע, לפי העניין, להסביר בפירוט לנפגע עבירת המין על משמעות הוויתור וגילוי החומר בצמתיים השונים בהליך הפלילי; על יכולתו לוותר רק על חלק מהחומר; על משמעות אי-הסכמתו לוותר על החיסיון, לרבות האפשרות שלא יהיה אפשר לגבש די ראיות להגשת כתב אישום. לפיכך ההחלטה של נפגע העבירה בדבר הוויתור תיעשה במועד ובשום שכל. לאחר בחינת הגוף החקירתי או התביעתי את החומר החסוי, ואם נמצא שחומר זה רלוונטי, וקיים יסוד סביר שהוא יועיל להגנת הנאשם, אזי ברי כי אין להגיש כתב אישום ללא חשיפת החומר. במקרים אלו יידע התובע את נפגע העבירה על הצורך בחשיפת חומר זה לצורך ניהול ההליך ועל המשמעות המעשית של סירובו לוותר על החיסיון. על התביעה לפעול בהתחשבות ברצון נפגע העבירה לפי מכלול הנסיבות ובהתאם לקבוע בהנחיית פרקליט המדינה מספר 2.33 בדבר חקירה והעמדה לדין בעבירות מין בהעדר שיתוף פעולה מצד נפגע העבירה.

15.6 שמירת פרטיותו של נפגע עבירת מין

בתיקי עבירות מין בעבירות המנויות בחוק, אין לפרסם בכתב האישום או בדרך אחרת את שמו של הנפגע וכל פרט שעלול לזהות את האדם כנפגע עבירת מין או כנפגע עבירות המנויות בחוק,⁹² במקרה של נפגע עבירה קטין.

15.7 השמעת קולו של נפגע עבירת מין או אלימות בשלב הראיות לעונש

תסקיר נפגע עבירה – ככל שמדובר בעבירת מין או אלימות המנויה בסעיף 187 לחסד"פ, בסמכותו של בית המשפט להורות על עריכת תסקיר נפגע עבירה. מדובר בכלי חשוב, שמסייע לבית המשפט לראות את תמונת הנזק הכוללת בעקבות מעשה העבירה. נוסף על כך, עריכת התסקיר יכולה להיטיב עם נפגע העבירה. על הפרקליט לפעול לקבלת הסכמה עקרונית מנפגע העבירה לעריכת תסקיר בעניינו. במקרה של התלבטות של נפגע העבירה או של אפוטרופסו באשר למתן הסכמה לעריכת תסקיר בעניינו, יש להפנות את הנפגע לעורכי התסקיר לקבלת הסברים באשר למשמעויות התסקיר, אופן עריכתו וחשיבותו. זאת, נוסף על הכלים הנוספים להשמעת קולו של הנפגע בשלב הטיעונים לעונש, כמפורט בפסקה 12 לעיל.

15.8 עיון/העתקה של הכרעת הדין וגזר הדין על ידי נפגע עבירת מין

תובע היודע במועד מתן הכרעת הדין וגזר הדין, כי נפגע העבירה מעוניין לעיין בהכרעת הדין וגזר הדין ולקבל עותק מאחד מאלה או משניהם, יבקש מבית המשפט במעמד הדיון אישור להעברת המסמכים האמורים לנפגע העבירה. באופן זה תיחסך הגשת בקשה מיוחדת לבית המשפט לאחר מתן הכרעת הדין וגזר הדין.

⁹² יובהר כי כאשר שמו של הנאשם אין בו כדי ללמד על זהות הנפגע ואין עילה אחרת לאיסור פרסום יש לוודא שהתיק וההחלטות במסגרתו מפורסמים.

⁹³ סעיף 24 לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960; כן סעיף 352 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

15.9 לאחר המשפט - חזרת עבריין מין לסביבת נפגע העבירה⁹⁴

- 15.9.1 בתאריך 1.1.2005 נכנס לתוקפו חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה (להלן: "חוק המגבלות").⁹⁵ מטרתו של החוק היא למנוע נזק נפשי חמור נוסף שעלול להיגרם לנפגעי עבירות מין מהיתקלות תדירה עם עבריין המין שפגע בהם, השב להתגורר או לעבוד או ללמוד בקרבתם. מניעת הנזק תיעשה על פי בקשה שתוגש לבית המשפט, תוך מאמץ שלא לפגוע בזכויותיו של עבריין המין במידה העולה על הנדרש.⁹⁶
- 15.9.2 בשנת 2015 הוסמך הסיוע המשפטי במשרד המשפטים לייצג נפגעי עבירות מין בבקשות מכוח חוק המגבלות. זאת, ללא הוכחת זכאות כלכלית.⁹⁷
- 15.9.3 לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק, מי שזכאי להגיש בקשה מכח חוק המגבלות הוא אחד מאלה: נפגע העבירה או אדם מטעמו, היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, התובע המטרת, תובע צבאי וכן עובד סוציאלי שמונה לפי חוק.
- 15.9.4 לפי סעיף 3(ב)(2) לחוק, על בית המשפט להודיע ליועץ המשפטי לממשלה או לנציגו על דבר הגשת בקשה כאמור.
- 15.9.5 לאחר תיקון חוק המגבלות בשנת 2018, הורחבה הגדרת "עבריין מין", ומעתה נכלל בה גם מי שהיה קטין במועד ביצוע העבירה, ובלבד שהוטל עליו עונש מאסר בפועל,⁹⁸ ולאחר שחרורו מלאו לו 19 שנים. החוק מוסיף וקובע, כי בבואו של בית המשפט להטיל מגבלות על מי שהיה קטין במועד ביצוע העבירה, "ימנע ככל האפשר, מפגיעה בצרכים הייחודיים הנוגעים לשיקומו".
- 15.9.6 ככלל, ראוי כי הבקשות לפי החוק יוגשו על ידי נפגעי העבירה עצמם או מי מטעמם, ולא על ידי נציג היועמ"ש או נציג התביעה.⁹⁹ במקרים חריגים בלבד, ובאישור פרקליט מחוז או ראש יחידת תביעות, תוכל התביעה להגיש בקשה לפי חוק זה, בכפוף לקבלת הסכמת נפגע העבירה.
- 15.9.7 כמו כן, יובהר כי מכוח פסיקת בית המשפט העליון, אין לאחד הליך המתנהל מכוח חוק המגבלות עם הליך אחר המתנהל מכוח חוק ההגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין.¹⁰⁰
- 15.9.8 עם קבלת הודעה בדבר הגשת בקשה לפי החוק, יתייצב התובע בדיונים בבקשות אלו. התובע יסייע לבית המשפט במתן מידע וחומר מהתיק הפלילי ככל שהוא רלוונטי לדיון בבקשה ועל פי כל דין.

⁹⁴ פרק זה אינו עוסק בחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, תשס"ו-2006. יצוין, כי לנפגע העבירה הישיר זכות לקבל מידע על מתן צו פיקוח וכן על תנאי הפיקוח והמעקב המוטלים על עבריין המין, שנועדו להגן על נפגע העבירה הישיר וכן על שינויים בתוקף הצו ובתנאיו, בהתאם לקבוע בתוספת השלישית לחוק זכויות נפגעי עבירה פרט 5. המידע המפורט אודות צו הפיקוח, תוקפו ותנאיו, אמור להיות מועבר לנפגע העבירה הישיר באמצעות המערכות הממוחשבות (מני"ע), כקבוע בחוק.

⁹⁵ חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה, תשס"ה-2004.
⁹⁶ בש"פ 6891/19 פלוני נ' פלוני ומד"י (4.11.2019) בו נקבע כי צו הרחקה לפי חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה יינתן אם ביהמ"ש שוכנע כי ישנה וודאות קרובה שייגרם לקורבן העבירה נזק נפשי של ממש אלמלא יינתן צו ההרחקה. ביהמ"ש אינו חייב למנות מומחה לעניין זה; יש להראות כי המגבלה המבוקשת היא מידתית מבחינת מהותה, זמן תחולתה והיקפה הגיאוגרפי. וראו גם בש"פ 8887/17 פלוני נ' פלוני ומד"י (27.3.2018) בו נקבע כי אין הכרח שתובא חוות דעת לגבי הנזק שעלול להיגרם לנפגע ממפגש עם עבריין המין, וכי לא תתבצע בדיקה לצורך מתן חוות דעת כזו אלא בהסכמת נפגע העבירה. כן נדון הממשק בין חוק המגבלות לחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין.

⁹⁷ בהתאם לסעיף 8 לתוספת לחוק הסיוע המשפטי תשל"ב-1972, אשר תוקן בשנת 2015 באופן שהסיוע המשפטי במשרד המשפטים הוסמך לייצג נפגעי עבירות מין לפי חוק המגבלות.

⁹⁸ "או שביט המשפט ציווה על החזקתו במעון נעול לפי סעיף 25(א)(1) או (2) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, או על אישפוזו, ובמועד שחרורו מהמאסר, מהמעון הנעול או מהאישפוז, לפי העניין..."

⁹⁹ ההליכים לפי חוק המגבלות מתבססים על מצבו הנפשי של הנפגע, בצד העובדה כי החוק אינו בא ליתן מענה למסוכנותו של עבריין המין (שככל שקיימת זאת – עוסק בה חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, תשס"ו-2006), ולנוכח מהותו האזרחית בעיקרה של החוק, והעובדה כי החוק מצריך הסכמת נפגע העבירה להגשת בקשה וניהול הליך מכוחו, וכן העובדה כי נפגעי העבירה זכאים לייצוג ע"י הסיוע המשפטי במשרד המשפטים.

¹⁰⁰ בש"פ 7057/09 פלוני נ' אלמוני (פורסם בנבו, 13.12.2010).

- במקרים המתאימים יפנה התובע לנתונים רלוונטיים באשר לתנאים הקשורים לנפגע, ככל שנקבעו כאלה לפי חוק ההגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין.
- 15.9.9 החוק וכן התקנות שהותקנו מכוחו, קבעו סדרי דין באשר לאופן הגשת הבקשות ולדיון בהן, בין היתר ראוי להדגיש את ההסדרים שנקבעו בעניין הגשת תצהיר והפטור ממנו, סוגיית התייצבות נפגע העבירה והאפשרות שאיננה חובה, למינוי מומחה מטעם בית המשפט.¹⁰¹
- 15.9.10 רפרנט חוק המגבלות ביחידת התביעה, בשיתוף עם יחידת הסיוע לנפגעי עבירה, ישמש כגורם מקצועי מנחה להליכים לפי החוק ויבצע מעקב אחר הבקשות וההליכים המתנהלים לפיו. רפרנט החוק ידווח מעת לעת לפורום הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין לצורך ביצוע מעקב כולל.
- 15.9.11 ככלל, המדינה לא תישא בנטל הכלכלי הכרוך בשינוי מקום מגורי עבריין המין עקב בקשה כזו. העלות הכלכלית הנובע מהפעלת המגבלות לפי חוק זה תוטל על עבריין המין. החוק לא בא להטיל על המדינה מחויבות לשאת בנטל הכלכלי הנובע מצו לפי החוק. כמובן, אין בכך כדי למנוע מרשויות אחרות, כגון רשויות הרווחה, בהתאם לתחום אחריותן ולמדיניות פעולותן, לסייע במציאת פתרון ההולם בכל מקרה את הנסיבות.
- 15.9.12 הנחיות נוספות הקשורות לטיפול בתיקי נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה- בפרק הייעודי להלן <<

[חזרה](#)

¹⁰¹ בבקשות שנידונו עד היום ביססו נפגעי העבירה את הבקשה באמצעות תצהירים מטעמם וחוות דעת גורמים טיפוליים שונים מטעמם ללא צורך במינוי מומחה מטעם בית המשפט.

16 עבירות מין ואלימות חמורה¹⁰²

16.1 יידוע נפגע העבירה בעבירות מין ואלימות חמורה

בתיקי עבירות מין ואלימות חמורה¹⁰³ בהם נדרשת רגישות מיוחדת לנפגע העבירה, ראוי שהתובע יידע את נפגע העבירה אודות הגשת כתב אישום טלפונית. במסגרת שיחה זו ימסור הפרקליט לנפגע העבירה פרטי התקשרות של גורמי סיוע המעניקים מענה הרלבנטי לאותו נפגע עבירה. כמו כן, ככל שקיימת זכאות לסיוע משפטי מטעם המדינה,¹⁰⁴ הפרקליט ימסור את המידע הרלוונטי לזכאות זו ואת הדרכים לממשה, לנפגע העבירה.

16.2 בעבירות מין או אלימות חמורה¹⁰⁵ חל איסור על העברת פרטיו האישיים של נפגע העבירה. משכך, על הפרקליט לוודא שהוסרו פרטיו של נפגע העבירה מכל המסמכים בתיק החקירה.¹⁰⁶ הפרטים האישיים הינם כתובת מגוריו, כתובת מקום עבודתו ומספרי הטלפון שלו, וכן מספר תעודת זהות של נפגע העבירה וכתובת הדואר האלקטרוני שלו.

16.3 מעמדו של נפגע עבירות מין ואלימות חמורה בשלב המעצר

בעבירות מין או אלימות חמורה, במקרה בו הורה בית המשפט על שחרורו של נאשם, או שהורה על מעצר באיזוק אלקטרוני, או במקרה שבו יש שינוי מהותי בתנאי השחרור העלול להשליך על נפגע העבירה, ימסור התובע לנפגע העבירה הודעה טלפונית על כך, ביום מתן ההחלטה.¹⁰⁷

16.4 הבעת עמדת נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה בהליך גישור פלילי

בהתאם לס' 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה, לנפגע זכות להביע עמדתו בפני התובע באשר להסדר טיעון עם הנאשם בעבירות מין או אלימות חמורה עובר לקבלתו. לשיקול דעת התובע מהו התזמון הראוי לקבלת העמדה במהלך דיוני הגישור ובלבד שיתאפשר לנפגע העבירה להביע עמדתו בתוך 14 ימים מהמועד שהובא לידיעתו ההסדר המתגבש, כפי שקבוע בתקנות זכויות נפגעי עבירה¹⁰⁸. יש לשים לב, בהקשר זה, גם לסעיף 17(ג) לחוק הקובע את זכות הנפגע, בעבירות מסוימות הקבועות בחוק, להביע עמדתו ביחס להסדר שהתגבש, בפני הגורם המאשר, וזאת בתוך 14 ימים מהמועד שהמידע הובא לידיעתו.

16.5 זכות נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה להביע עמדה לעניין עיכוב הליכים

נפגע עבירות מין או אלימות חמורה שביקש זאת, זכאי לקבל הודעה על כוונה לעכב את ההליך הפלילי, בטלפון או בכתב, וזכאי שתיתן לו הזדמנות להביע את עמדתו בעניין עיכוב ההליכים בכתב לפני היועץ המשפטי

¹⁰² כהגדרתו בתוספת הראשונה א' לחוק זכויות נפגעי עבירה.

¹⁰³ המתה (לרבות תאונות דרכים, תאונות עבודה, גרם מוות ברשלנות), מין ואלימות חמורה.

¹⁰⁴ בעבירות מין חמורות המנויות בתיקון 20 לחוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972: עבירות לפי סעיפים בחוק העונשין התשל"ז-1977: 345; 346; 347; 347ב; 351, קמה לנפגע העבירה זכאות לקבלת סיוע משפטי ממשרד המשפטים, ללא הוכחת זכאות כלכלית, ממועד הגשת כתב האישום.

¹⁰⁵ המנויה בחלק א' בתוספת הראשונה א' לחוק.

¹⁰⁶ כנדרש ע"פ סעיף 7 לחוק.

¹⁰⁷ וזאת בנוסף להודעה הנמסרת באמצעות מני"ע.

¹⁰⁸ תקנה 15 לתקנות זכויות נפגעי עבירה.

לממשלה או מי שהוסמך מטעמו להחליט בבקשה, לפני קבלת ההחלטה.¹⁰⁹ ככלל, המחלקה לעיכוב הליכים תסביר לנפגע העבירה את זכותו להביע עמדתו ותאפשר לו לגבשה ולהביאה בפניו בתוך 14 ימים.¹¹⁰ במקרים בהם קיים קשר קודם של התובע עם נפגע העבירה תשקול המחלקה לעיכוב הליכים להיעזר בפרקליט המטפל לצורך ההודעה לנפגע וקבלת עמדתו, זאת כדי להימנע מגורם נוסף ובלתי מוכר הפונה לנפגע העבירה.

16.6 זכויות נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה בהסדר מותנה

נפגע עבירת מין או אלימות חמורה זכאי שתינתן לו הזדמנות להביע את עמדתו לפני הפרקליט, לפני קבלת החלטה בעניין. הכל כאמור בסעיף 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001. יש לשקול את עמדת נפגע עבירה בין מכלול השיקולים.

16.7 הבעת עמדת נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה להסדר טיעון

הפרקליט יודיע לנפגע עבירת מין או אלימות חמורה על מתווה להסדר טיעון המתגבש עם הנאשם, ועל השיקולים שהובילו למתווה זה, לרבות השיקולים הנוגעים לנפגע העבירה ככל הניתן. הפרקליט יסביר לנפגע העבירה את זכותו להביע עמדתו ביחס להסדר ויאפשר לו לגבשה ולהביאה בפניו בתוך 14 ימים.¹¹¹

16.7.1 הפרקליט יודא כי הנפגע הבין את משמעות ההסדר במלואה עובר למתן עמדתו ובכלל זה גם שינוי עובדתי בכתב האישום ללא הסדר לעונש. ככל שיש מספר שלבים בהסדר,¹¹² יש ליידע את הנפגע על כך ולקבל את עמדתו ביחס לכל אחד מהשלבים.

16.7.2 על התביעה לשמוע את עמדת הנפגע בלב פתוח ובנפש חפצה, ולהביאה בין יתר השיקולים העומדים בבסיס ההסדר.¹¹³ בכלל זה, יש לשקול גם את השלכות הסדר הטיעון על עניינו של נפגע העבירה ואת האפשרות שניהול המשפט עלול להזיק לנפגע העבירה בכלל, ואף ביתר שאת על נפגע עבירה שהינו קטין. עם זאת, יש להיזהר מפני גישה פטרנליסטית, במסגרתה נבקש למנוע עדות נפגע עבירה, גם כשמדובר בקטין, בכדי למנוע ממנו את "חוויות מתן העדות". בעניין זה, ראוי לתת משקל מרכזי לעמדת נפגע העבירה, גם קטין, המבקש להעיד במסגרת המשפט.

16.8 זכות נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה להבעת עמדה שניה בהסדר טיעון

נפגע עבירת מין או אלימות חמורה המפורטת בתוספת הראשונה ב' לחוק¹¹⁴ זכאי להביע עמדה גם בפני הגורם המאשר¹¹⁵ על הסדר טיעון שהתגבש עם הנאשם. יש לאפשר לנפגע העבירה להביע את עמדתו בפני הגורם המאשר בתוך 14 יום, המצטברים לתקופה המפורטת בסעיף 16.7 לעיל.

¹⁰⁹ ראו סעיפים 8(ג) ו-16 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

¹¹⁰ ראו תקנה 14 לתקנות זכויות נפגעי עבירה.

¹¹¹ ראו סעיף 15 לתקנות זכויות נפגעי עבירה, התשס"ב-2002. תשומת לב התובע לזכות הבעת עמדה נוספת בפני הגורם המאשר בעבירות המנויות בתוספת הראשונה ב' לחוק, כקבוע בסעיף 17 ג לחוק.

¹¹² למשל, גיבוש עמדה לעונש לאחר קבלת תסקיר.

¹¹³ בג"צ 2477/07 פלוני נ' פרקליט המדינה (27.05.07).

¹¹⁴ עבירות לפי סעיפים 301-300, 305, 329, 345, 347 ב, 369, 370, 371, 372, 373, 374 א ו-402 לחוק העונשין התשל"ז-1977.

¹¹⁵ פרקליט מחוז או ממונה בכיר בפרקליטות שפרקליט המחוז הסמיכו לעניין זה.

16.9 יידוע על החלטה בנוגע להסדר טיעון

לאחר ההחלטה אם לערוך הסדר טיעון יודיע הפרקליט לנפגע העבירה על ההחלטה, על כך שעמדתו נלקחה בחשבון, וככל שגובש הסדר טיעון, על פרטי ההסדר.

16.10 הסכמות בשלב הערעור אינן בגדר הסדר טיעון כמובנו בסעיף 17 לחוק. עם זאת התובע ישקול להעניק לנפגעי העבירה אפשרות להביע עמדתם בפני התביעה, ככל הניתן בטרם קיום הדיון בערעור ככל שמתגבשות הסכמות. טרם מתן שקילת האפשרות להבעת עמדה, התובע ישקול את השיקולים הבאים:

16.10.1 טיב העבירה ומידת חומרתה.

16.10.2 מידת השינוי בהסכמות המתגבשות לעומת פסק הדין שניתן בערכאה קמא. ככל שהשינוי יהיה משמעותי יותר, כך יטה התובע לאפשר לנפגע העבירה להביע עמדה.

16.10.3 אופי ההצעה של בית המשפט וסד הזמנים שבית המשפט מורה לפעול על פיו.

16.10.4 ככל שרכיב ההדדיות בהסכמות המוצעות, דומה במאפייניו להסדר טיעון כך יטה התובע לאפשר הבעת עמדה של נפגע העבירה.

[חזרה](#)

17 נפגעי עבירה קטינים

17.1 מימוש זכויות נפגע עבירה קטין

17.1.1 ככלל, מימוש זכויות קטינים וחסרי ישע שהינם נפגעי עבירה, הקבועות בחוק זכויות נפגעי עבירה, יעשה בהתאם לתקנה 18 לתקנות זכויות נפגעי עבירה. בעניינם של קטינים, התקנה קובעת כי עד גיל 14 זכויותיו של הקטין ימומשו על ידי הורה או אפוטרופסו. זכויותיו של קטין מגיל 14 ומעלה ניתנות למימוש על ידי הקטין וכן על ידי הורה/אפוטרופסו, אלא אם כן ביקש הקטין לממש את זכויותיו בעצמו. במקרה זה אין למסור מידע על ההליך להורי הקטין ובכל מקרה יש להנגיש את ההליך לקטין בצורה המותאמת ליכולותיו ולשפתו.

17.1.2 ככל שהתובע יווכח לדעת שהקטין הנפגע נעדר מעגל תמיכה הורי או רווחתי, ישקול לערב את גורמי הרווחה בהתאם לנסיבות.¹¹⁶

17.1.3 על התובע לתת את דעתו ליכולתו של הגורם שנקבע (אפוטרופוס/ הורה/אחר) לממש את זכויות הקטין לטובת הקטין. ככל שיש ספק בעניין יש להיוועץ עם גורמי מקצוע האמונים על טובת הקטין (גורמי טיפול ורווחה). על התובע לתעד בתיק את ההמלצה ואת ההחלטה שהתקבלה בעקבותיה.

17.2 הוראות מיוחדות לגבי חומרי חקירה הנוגעים לנפגעי עבירה קטינים

17.2.1 טרם הגשת כתב אישום

17.2.1.1 במקרים בהם לא הוגש כתב אישום, חל איסור להעביר כל חומר הנוגע לחקירות ילדים,¹¹⁷ לרבות סיכום חוקר הילדים, קלטת החקירה ותמליל החקירה, וככל שהוגשה בקשה לעיין בחומרים אלה, על התובע להפנות את מבקש העיון להגיש בקשה מתאימה לבית המשפט.¹¹⁸

17.2.1.2 בכל הנוגע לחומרי חקירה של נפגעי עבירה קטינים, שאינם בגדר "חקירת ילדים" כמשמעה בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) התשט"ו-1955, יש לפעול בהתאם להוראות הרלוונטיות בהנחיית פ.מ. 14.8 והכל תוך הזהירות המתבקשת בכל הנוגע לחומרי חקירה של קטינים ותוך עריכת האיזונים המתאימים.

17.2.1.3 ככל שבחומר החקירה מצויות תמונות של נפגעי עבירה קטינים,¹¹⁹ אין לאפשר העתקת תמונות אלו, ובמידת הצורך יש לאפשר לסנגור לעיין בתמונות במשרדי הפרקליטות או התביעה המשטרית.

17.2.2 לאחר הגשת כתב אישום

17.2.2.1 במקרים בהם הוגש כתב אישום, בשלב העברת חומרי חקירות ילדים, יש להעביר לנאשם/בא כוחו, לעיון/העתקה רק את סיכום חקירת הילדים ותמליל החקירה. בנוסף יש לאפשר לסנגור לעיין בקלטת החקירה במשרדי הפרקליטות או התביעה המשטרית.¹²⁰

17.3 יידוע נפגע עבירה קטין על סגירת תיק בעבירות מין או אלימות

הודעה על סגירת תיק בתיק בו נפגע העבירה הינו קטין תימסר בהתאם לאמור בהנחיית פרקליט המדינה 6.13 בדבר "הגשת כתב אישום וזימון לעדות בתיק מין או אלימות שבו נפגע העבירה או עד מרכזי הוא קטין". את ההודעה על סגירת התיק כאמור ימסור התובע או גורם אחר המוסמך ליידע את הקטין נפגע העבירה סמוך לאחר קבלת ההחלטה על סגירת התיק ולא יאוחר מ- 30 ימים לאחר מכן. היה הקטין מתחת לגיל 14, תימסר ההודעה להורחו או לאפוטרופוסו ואם ההורה הנו חשוד בעבירה או מעורב בה – לאפוטרופוסו. ביקש קטין מעל גיל 14 שלא תימסר הודעה לגורם נוסף מלבדו, תימסר ההודעה לו בלבד.

17.4 מעמדו של נפגע עבירה קטין בשחרור נאשם ממצר

ככל שמדובר בנפגע עבירה קטין, ישתדל התובע לתווך את ההחלטה בדבר השחרור לקטין או להוריו/אפוטרופוסו, באמצעותו מממש הקטין את זכויותיו לפי חוק זכויות נפגעי עבירה, כאמור בסעיף 17.1.1 לעיל.

17.5 דיון בדלתיים סגורות בתיקים בהם נפגעי עבירה קטינים

במקרה של נפגע עבירה שהינו קטין, בעבירות המנויות בסעיף 24(א)(1)(ו) לחוק הנוער טיפול והשגחה, התש"ך – 1960, בדבר הגנת קטין מפני פרסומים מזיקים, יש לחסות את פרטי הקטין בכתב האישום וכן לבקש כי הדיונים יתקיימו בדלתיים סגורות.

[חזרה](#)

¹¹⁶ למשל: כאשר התובע נחשף למידע שמעורר חשש שהקטין נפגע העבירה נמצא בסיכון עצמי או על ידי אחר, בעקבות העבירה; כאשר התובע מתרשם כי הקטין הנפגע זקוק לליווי, תמיכה וסיוע בקשר להשלכות העבירה ממנה נפגע.

¹¹⁷ בהתאם להוראות החוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) התשט"ו-1955.

¹¹⁸ סעיף 6 לחוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים) התשט"ו – 1955.

¹¹⁹ לדוגמא בתיקי סייבר בהם במסגרת חומר החקירה מצויות התכתבויות שכוללות לעיתים תמונות חושפניות ששלח הקטין נפגע העבירה, או בתיקים של החזקת חומרי תועבה.

¹²⁰ סעיף 55 לחוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים) התשט"ו – 1955.

17.6 עדות נפגע עבירה קטין או חסר ישע או אנשים עם מוגבלות והגנה עליו בבית משפט

17.6.1 באשר להעדת נפגעי עבירה ילדים עד גיל 14, קטינים, חסרי ישע ואנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית בעבירות מסוימות, קיימות הוראות חוק ייחודיות המאפשרות לבית המשפט (וגם לחוקר הילדים באשר לילדים מתחת לגיל 14) לקבוע התאמות שונות להעדתם.¹²¹ בכלל זה ניתן לקבוע התאמות ביחס למיקום גביית העדות, נוכחות הנאשם ואנשים נוספים במהלך גביית העדות, ותנאים שונים לגבי אופן מסירת העדות ואופן החקירה.¹²²

17.6.2 בכל הנוגע להעדת נפגע עבירה קטין בעבירות שחל עליהן החוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) התשט"ו-1955, יש לפעול בהתאם לאמור בהנחיית פ.מ. 6.13 "הגשת כתב אישום וזימון לעדות בתיק מין או אלימות שבו נפגע העבירה או עד תביעה מרכזי הוא קטין" ובהתאם לנוהל נשיאת בית המשפט העליון 1-17 "סדרי עבודה ביחס להעדת קטינים נפגעי עבירה". יש לשים לב שההנחיות האמורות חלות על כל קטין מתחת לגיל 18, ולא רק על ילד עד גיל 14.

בהתאם לאמור, יפנה התובע לבית המשפט בבקשה לגביית עדות מוקדמת ביחס לקטין, או יסב את תשומת ליבו של בית המשפט, בכל דרך אחרת, לצורך בשמיעת עדות קטין כאמור.

17.6.3 תובע יבחן אם יש צורך בתנאים מסוימים או בתנאים נוספים על אלה שנדרשו, על מנת להגן על הנפגעים האמורים לעיל. ככל שנדרשת הגנה נוספת עליהם, יבקש התובע מבית המשפט להורות על תנאים או להוסיף על תנאים שנקבעו לעדות.

17.6.4 בטרם הגשת הבקשה לבית המשפט, בנוגע לעדות קטין ודרכי גבייתו בבית המשפט, על התובע לבדוק מה רצונו של הקטין נפגע העבירה בהקשר זה ויעדכן פרטים אלה בבקשה לבית המשפט, על מנת שיישקלו בטרם יקבל בית המשפט החלטה מתוקף סמכותו בסעיפים 2(א) ו-1(2) וכן 2(ד) לחוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), התשי"ח-1957.

17.7 פיצויים לנפגעי עבירה קטינים¹²³

במקרים בהם התובע עותר לפסיקת פיצוי עבור נפגע עבירה שהינו קטין, וישנה אינדיקציה העולה במהלך ניהול המשפט מחומר החקירה, מגורמי מקצוע או ממקור אחר, לחשש שהורי הקטין לא ישתמשו בכספי הפיצויים לטובת הקטין הנפגע, על התובע לפנות לבית המשפט במסגרת הטיעונים לעונש ולבקש להורות על העברת הפיצוי לאפוטרופוס הכללי בהתאם לנוהל שקיים בנושא.

[חזרה](#)

¹²¹ על פי החוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), התשט"ו, על פי החוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), התשי"ח-1957, הנחיות פרקליט המדינה 6.13 ו-6.7 ובהתאם לנוהל נשיאת ביהמ"ש העליון 1-17. באשר לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית – ראו חוק הליכי חקירה והעדה (התאמתה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), תשס"ו-2005.

¹²² ראו סעיף 2, 2ב, ג. לחוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955.

¹²³ ראו התייחסות נוספת לפיצויים לנפגעי עבירה קטינים בתיקי עבירות המותה, בפסקה 18.2 להלן.

18 נפגעי עבירה מנוחים

18.1 ניהול הקשר עם משפחת נפגע עבירה מנוח

בעבירות בהן נגרם מותו של אדם, על הפרקליט לעמוד בקשר עם בני משפחתו של המנוח,¹²⁴ בהתאם לקבוע בסעיפים 2 ו- 22 לחוק, ובהתאם לסדר הקדימויות שנקבע שם. עם זאת, ככל שהפרקליט רואה חשיבות לקיום קשר עם כל בני משפחת המנוח, אין מניעה לכך. במידת הצורך, יקבע הפרקליט איש קשר המוסכם על בני המשפחה, ויהיה בקשר עימו. ככל שמצא הפרקליט שיש אינטרסים שונים לבני המשפחה, ישקול להימצא בקשר עם כל בן משפחה בנפרד.

18.2 פיצויים למשפחת נפגע עבירה מנוח

במקרים בהם נפסק פיצוי לבני משפחת מנוח ובהם נפגעים שהיו קטינים בעת ביצוע העבירה, יש לבקש מבית המשפט לפרט את הסכום שנפסק לכל אחד מבני המשפחה. זאת, על מנת שהמדינה תוכל להעביר לנפגעים הקטינים באופן מידי עד 10,000 ₪ מסכום הפיצוי שנפסק עבורם, ללא תלות בתשלום הפיצוי על ידי הנאשם.¹²⁵

[חזרה](#)

¹²⁴ ככל שאינם חשודים/נאשמים או נידונים בעבירה שגרמה למותו של המנוח. ראו סעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

¹²⁵ ראו סעיף 3 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות תשנ"ה-1995, לפיו במקרה בו בית המשפט הורה לשלם פיצוי לנפגע עבירה שהיה קטין בעת ביצוע העבירה, המדינה תשלם לקטין הניזוק את סכום הפיצוי שנפסק, עד לתקרה של 10,000 ₪, בניכוי הסכום ששילם החייב, ולאחר מכן יפרע מהחייב ישירות.